

Bestuurswisseling 2018

Het beleidsmatige en financiële overdrachtdossier

Gemeente Helmond

Fotografie: [Pressvisuals.com](https://www.pressvisuals.com)

Inhoudopgave

1. Inleiding	4
Waarom dit overdrachtdossier?	4
Wat is de opbouw van dit overdrachtdossier?	4
Bestuurlijke context	4
Wat vraagt dit van het bestuur?	5
Wat vraagt dit van de gemeentelijke communicatie, dienstverlening en organisatie?	6
2. Strategische Agenda	7
2.1 Strategische Agenda 2016 - 2020	7
2.2 (Boven)regionale Samenwerking	8
2.3. Programma Economische Ontwikkeling	12
2.4 Programma Automotive Bereikbaarheid & Smart Mobility	13
2.5. Centrumontwikkeling	16
2.6. Sociale Stad	18
2.7. Duurzame en Gezonde stad	20
3. Actuele ontwikkelingen binnen programmabegroting	24
3.1. Veiligheid & Handhaving	24
3.2. Werk & Inkomen	25
3.3. Zorg en Welzijn	27
3.4. Jeugd en onderwijs	29
3.5. Cultuur	31
3.6. Sport & recreatie	33
3.7. Economisch beleid & werkgelegenheid	35
3.8. Ruimtelijke Ordening & Volkshuisvesting	37
3.9. Stedelijke Vernieuwing	38
3.10. Verkeer & Mobiliteit	38
3.11. Openbare ruimte en natuurbescherming	39
3.12. Milieu	40
3.13. Bestuur & Organisatie	41
4. Financiële kaders	46
4.1 Stand van zaken huidige begroting – Budgettair beeld	46
4.2 Budgettair beeld – structurele ruimte	46
4.3 Budgettair beeld – incidentele ruimte	48
4.4 Investeringsruimte	51
Bijlage 1 Gezamenlijk overdrachtdossier van respectievelijk Eindhoven en Helmond	53
Bijlage 2 Samenvatting op hoofdlijnen Staat van de Stad 2018	57
Bijlage 3 Overview Staat van Helmond	63

1. Inleiding

Waarom dit overdrachtdossier?

Een nieuwe bestuursperiode staat voor deur. Met een nieuwe samenstelling van de Helmondse gemeenteraad en de formatie van een nieuw college van burgemeester en wethouders (B&W). Met het oog op de (nieuwe) ontwikkelingen en opgaven die op ons afkomen, vereist deze vernieuwing een goede overdracht vanuit de afgelopen bestuursperiode.

Doel van dit document is om de nieuw gekozen gemeenteraad van Helmond een indruk te geven van de stand van zaken binnen de prioritaire programma's, projecten en dossiers. Hiermee ontstaat een actueel inzicht in de voorliggende opgaven, zowel vanuit beleidsmatig als vanuit financieel oogpunt. Dit document beoogt een adequate en gelijke informatiepositie te geven, zodat alle betrokkenen op de hoogte kunnen zijn van hoe de vlag er inhoudelijk en financieel bijhangt. Tevens dient dit document ter ondersteuning van de gesprekken over de vorming van een nieuwe coalitie.

Vertrekpunt is de huidige Programmabegroting 2018. In dit overdrachtdossier zijn zaken opgenomen die aanvullend zijn aan deze begroting en/of om een nieuwe afweging (herijking) vragen in de komende periode. Het gaat om ontwikkelingen die beleidsmatig en/of budgettair mogelijk impact hebben op de nieuwe bestuursperiode, uiteraard alleen voor zover deze nu (al) in beeld zijn. Dit bevordert de goede, integrale en tijdige politiek-bestuurlijke afwegingen die worden gemaakt.

Wat is de opbouw van dit overdrachtdossier?

Het overdrachtdossier bestaat uit drie onderdelen:

1. Een stand van zaken rondom de uitvoering van de Strategische Agenda 'Helmond, Stad van het doen' 2016 – 2020, inclusief een actueel inzicht in de ontwikkelingen binnen de regionale netwerkverbanden.
2. Een overzicht van (nieuwe) ontwikkelingen per programmahoofdstuk binnen het kader van de Programmabegroting 2018 – 2021.
3. De financiële kaders, met een stand van zaken van de huidige begroting (budgettair beeld), ontwikkelingen (interbestuurlijk programma Rijk-VNG), saldo jaarrekening 2017, reserves en voorzieningen, en een actueel inzicht in de investeringsruimte.

Zichtbaar zal zijn dat in sommige gevallen wel en in sommige gevallen geen concrete financiële bedragen worden genoemd. Waar dit wel het geval is, zijn deze bedragen al een keer in het college van B&W en/of de gemeenteraad aan de orde geweest. Als er geen concrete bedragen staan, dan betekent dit dat deze óf nog niet inzichtelijk zijn óf nog niet in het college van B&W aan de orde zijn geweest en slechts een eerste ambtelijke berekeningen vormen. Oftewel: deze bedragen zijn indicaties, maar hebben nog geen bestuurlijke status en dienen verder te worden uitgezocht.

Bestuurlijke context

In deze inleiding volgt nu eerst een korte uiteenzetting van de context waarbinnen het bestuur in Helmond opereert. Bovendien wordt ingegaan op wat deze context specifiek betekent voor de gemeenteraad en het college van B&W, als ook wat deze van de communicatie, de dienstverlening in brede zin en van de ambtelijke organisatie vraagt. De moderne samenleving heeft een hoge dynamiek. We bevinden ons middenin een netwerk- en informatiesamenleving, waarin ook de rol van de overheid snel verandert.

Media berichten sneller, sociale media komen op en het gebruik van (big) data wordt alsmaar belangrijker. Technologische vernieuwingen, flexibiliteit op de arbeidsmarkt en veranderende sociale relaties in gezinnen en tussen vrienden – zowel off- als online – zijn ontwikkelingen die ook invloed hebben op het handelen van de gemeentelijke overheid. Om ook in de toekomst van meerwaarde te kunnen zijn en inwoners en ondernemers blijvend te kunnen bedienen, moeten we inspelen op de wereld om ons heen. Dit vraagt om adaptatie en anticipatie. Bijvoorbeeld op het feit dat mensen een steeds hogere levensverwachting hebben, maar dat daarbij wel grote verschillen tussen groepen zichtbaar zijn.

Veel ontwikkelingen trekken zich niets aan van gemeentegrenzen. De netwerksamenleving neemt in belang toe. Maatschappelijke en economische opgaven worden hierin met vele partners opgepakt. Er is een toename van horizontale relaties en de rol van de gemeente verandert naar die van regisseur en facilitator. Zeker in onze Brainportregio dragen inwoners, ondernemers, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties gezamenlijk bij aan publieke belangen ('multiple helix'). Het aantal initiatieven waarbij de inwoners direct meepraten én meebeslissen – in diverse vormen van participatie – neemt toe. Deze energie, flexibiliteit en vernieuwingskracht is de kracht van onze regio. Natuurlijk, soms leidt dit tot onzekerheden, maar tegelijkertijd tot heel veel kansen.

Binnen dit veranderende speelveld zijn het takenpakket en de financiële verantwoordelijkheid van gemeenten groter geworden. De begroting van de gemeente Helmond kent inmiddels een omvang van ruim 350 miljoen euro (inclusief bijdrage aan Senzer). Daarbij komt dat inwoners en ondernemers steeds meer behoefte hebben aan maatwerk. Dat stelt andere eisen aan beleidsvorming en uitvoeringspraktijk. Ook kunnen informatie-uitwisseling en dienstverlening niet langer zonder digitale voorzieningen. Een enorme uitdaging voor de overheid, omdat juist op dit vlak de ontwikkelingen bijzonder snel gaan.

Wat vraagt dit van het bestuur?

Het is essentieel dat de gemeente Helmond op al deze ontwikkelingen adequaat aansluit en reageert. Dit vraagt veel van het gemeentebestuur, zowel van de raad als van het college. De vele vormen waarop inwoners en ondernemers participeren vragen om een andere positie en houding van de gemeenteraad. Kernvraag is daarbij telkens hoe we signalen vanuit de samenleving sneller, krachtiger en daarmee beter in initiatieven en beleid kunnen vertalen. En hoe borgen we effectiviteit in combinatie met de democratische legitimiteit? Om op deze vragen in te spelen gaan we in Helmond de komende periode proefdraaien met een nieuwe werkwijze van de vergadercyclus van de raad, die – naar verwachting – aansluit op de wensen van de inwoners en de zichtbaarheid van de gemeenteraad vergroot.

De toenemende complexiteit van veel vraagstukken vraagt om strategische visie en ruimte voor innovatie.

De **Strategische Agenda** 'Helmond, Stad van het Doen', opgesteld in 2016 met het vizier op 2020, geeft de strategische richting aan van de stad. Het ontwikkelen van kansen en het versterken van de basis staan daarin centraal. Bovendien zijn vorig jaar (2017) in de **bestuurlijke toekomstvisie** 'Helmond, slimme stad als brug naar de toekomst' (in het kader van het provinciale programma Veerkrachtig Bestuur) de grote inhoudelijke maatschappelijke opgaven en ontwikkelingen in beeld gebracht. Dit is onze bestuurlijke toekomstbepaling. Een toekomst waarin we als krachtige speler concreet bijdragen aan groei. Voor onszelf, maar zeker ook voor onze regio. En een toekomst waarin we vanuit een integrale benadering opgavegestuurd werken. Oftewel: de inhoud staat centraal.

Wat vraagt dit van de gemeentelijke communicatie, dienstverlening en organisatie?

Aangezien communicatie fungeert als het kanaal vanuit en richting de samenleving en daarmee het contact tussen gemeente en inwoners tot stand brengt, betekenen veranderingen in die samenleving ook noodzakelijk aanpassingen in de (overheids)communicatie en onze dienstverlening. Dit heeft in bredere zin gevolgen voor onze hele ambtelijke organisatie. We zien de volgende ontwikkelingen:

- De steeds meer faciliterende in plaats van uitvoerende of regisserende rol van de overheid betekent dat de gemeente opschuift naar een centrale positie in de netwerksamenleving;
- De veranderende verhouding tussen gemeente en inwoners betekent dat we eerder, prominenter en actiever inwoners betrekken bij de totstandkoming van nieuw beleid, en ditzelfde geldt voor ondernemers en maatschappelijke organisaties;
- De toenemende zelfredzaamheid en mobiliteit van inwoners komt tot uiting in de wijze waarop mensen voor elkaar zorgen en dat de 'wereld' door technologische middelen steeds kleiner wordt;
- Veranderingen in het medialandschap, waarbij traditionele media steeds meer vervangen worden door sociale media en dat inwoners via die nieuwe media meer en meer de rol van journalisten innemen.

Stuk voor stuk zijn dit ontwikkelingen die invloed hebben op de wijze waarop de gemeente communiceert. Zowel voor gemeenteraad als voor het college geldt dat de eigen nieuwsvoorziening (bijv. via sociale media) aandacht verdient. Maar veel breder nog: de ontwikkelingen hebben effect op de gemeentelijke dienstverlening en organisatie als geheel. Dat is ook de reden dat we in de afgelopen bestuursperiode een nieuw organisatieconcept hebben ontwikkeld, 'Samen maken we het verschil'. Ook streven we naar het excelleren in dienstverlening: met de kenmerken 'Vriendelijk', 'Intelligent' en 'Persoonlijk' (VIP) als belangrijke uitgangspunten. Iedere inwoner, ondernemer en instelling moet in al haar dienstverleningscontacten ervaren dat de gemeente Helmond er voor hem of haar is. Uiteindelijk is dat immers ons centrale uitgangspunt. Ons leitmotiv als gemeente.

2. Strategische Agenda

2.1 Strategische Agenda 2016 - 2020

De Strategische Agenda is in maart 2016 vastgesteld met een tijdshorizon van vier jaar, richting 2020. De Strategische Agenda bestaat uit twee strategische lijnen:

- 1 Kansen ontwikkelen:
 - Automotive en Smart Mobility,
 - Food Tech en Smart Industries,
 - Centrumontwikkeling.
- 2 Basis versterken:
 - Sociale Stad,
 - Aantrekkelijke Woonstad,
 - Duurzame en Gezonde Stad,
 - Bereikbaarheid.

Rode draad binnen deze agenda is dat de sociaaleconomische ontwikkeling als motor wordt gezien voor het uitbouwen van deze strategische lijnen. Het motto 'Meer banen' staat daarbij centraal. Helmond positioneert zich in de Strategische Agenda als netwerkstad in de Brainportregio en wil Vanuit die rol een verbindende functie vervullen, als brug tussen het Stedelijk Gebied Eindhoven en De Peel.

In de Strategische Agenda staan onze belangrijkste maatschappelijke opgaven centraal. Per opgave wordt bepaald welk netwerk en welke positie voor Helmond nodig zijn om onze doelen te kunnen bereiken. Binnen de Strategische Agenda willen we adaptief zijn. Aangezien onze omgeving verandert, verandert de agenda (waar nodig) mee. Dit betekent dat onderwerpen kunnen worden toegevoegd of geschrapt. Dit past bij ons karakter van Stad van het Doen. We zijn altijd bezig, en houden daarbij continu oog voor de noodzaak van een nieuwe of aangepaste prioritering. Vanuit de gedachtelijn van 'opgavegestuurd werken' staat de inhoud centraal. Daarom is gekozen voor een programmatische aanpak. De Strategische Agenda is uitgewerkt langs zes programmalijnen.

Strategisch programma's
Automotive, Bereikbaarheid en Smart Mobility
Economische ontwikkeling - Food Tech en Smart Industries
Centrumontwikkeling (incl. Retailagenda)
Sociale Stad (transformatie Wmo/Jeugd, Stadslab, Sociaal Innovatiefonds, Werkgelegenheidsimpuls, Onderwijs en Arbeidsmarkt)
Wonen (incl. Brainport Smart District, Brandevoort en Suytkade)
Duurzame en Gezonde Stad (Energietransitie, Klimaatadaptie en Preventieve Gezondheid)

2.2 (Boven)regionale Samenwerking

De gemeente Helmond wil een omgevingsbewuste, snel en anticiperende gemeente zijn, die op basis van een duidelijke agenda en een adequaat relatienetwerk, in staat is om op alle niveaus op een krachtige manier haar doelen te bereiken en haar belangen te behartigen. Helmond werkt aan een toekomstbestendige en een vitale, duurzame stad. Een stad waar mensen graag willen wonen, werken en verblijven. Daarvoor moeten we de Helmondse doelen en agenda nadrukkelijk onder de aandacht brengen. Het belang van goede contacten binnen de regio, met 's-Hertogenbosch (Provincie), Den Haag (Rijk) en Brussel (Europese Unie) is daarvoor evident.

De regionale, provinciale, rijks- en Europese agenda's zijn volop in beweging. Binnen die dynamiek liggen er voor Helmond veel kansen om onze doelen en belangen goed voor het voetlicht te brengen. Hierbij is het nodig dat we keuzes maken en prioriteiten stellen. Daarbij moeten we oog hebben voor onze prioritaire dossiers én voor onze specifieke positie, waarin we binnen een netwerk van steden en dorpen een brugfunctie vervullen. Tevens zien we dat nieuwe, vaak doorontwikkelde agenda's en samenwerkingsmodellen vragen om meer financiële en personele inzet van de gemeente Helmond.

2.2.1. Bestendigen bestuurlijke toekomstvisie 'Helmond, slimme stad als brug naar de toekomst'

De gemeenteraad heeft in mei 2017 de bestuurlijke toekomstvisie 'Helmond, slimme stad als brug naar de toekomst' vastgesteld. Hierin presenteert Helmond zich nadrukkelijk als een MKB- en MBO-stad, die daarmee complementair aan Eindhoven is. Met deze visie heeft de raad voor de komende jaren de richting bepaald voor de positionering van Helmond in regionale samenwerkingsvormen. Hierbij vormen de inhoudelijke opgaven altijd het uitgangspunt. Vanuit deze inhoudelijke opgaven kiest Helmond het passende schaalniveau en de strategische partners. Bestuurders acteren derhalve voortdurend op diverse schaalniveaus. Vanuit één agenda, maar in wisselende coalities. Bovendien zet Helmond zich als tweede centrumstad en als onderdeel van twee subregio's (Stedelijk Gebied Eindhoven en De Peel) in om de samenhang in de Brainportregio te borgen. Van het bestuur vraagt dit voldoende tijd en netwerkvaardigheden om deze rol op het (boven)regionale speelveld te kunnen spelen.

2.2.2. Herijking Metropoolregio Eindhoven

In 2015 is de Stadregio Eindhoven (SRE) getransformeerd naar de Metropoolregio Eindhoven (MRE).

De MRE is een netwerkorganisatie van de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant die op strategisch niveau een rol vervult in belangenbehartiging, kennisdeling en afstemming op de thema's economie, mobiliteit en ruimte. Als gevolg van een in 2017 uitgevoerde evaluatie naar de samenwerking binnen de MRE loopt er momenteel een traject om de samenwerking te herijken.

In maart 2018 stelt het huidige Algemeen Bestuur van de MRE een ambitiedocument vast dat de contouren schetst van de nieuwe samenwerking. De uitwerking van dit ambitiedocument geschiedt onder verantwoordelijkheid van het nieuwe Algemeen Bestuur en dient in december 2018 afgerond te zijn. Concreet betekent dit dat in de tweede helft van 2018 duidelijk wordt wat deze herijking van de MRE betekent voor de bestuurlijke inzet van gemeenten in de komende jaren.

2.2.3. Brainport Development / Brainport Nationale Actieagenda

Helmond ligt in het hart van de Brainportregio en plukt daar de (economische) vruchten van. Helmond levert zowel in financiële als materiële zin een actieve bijdrage aan Brainport. Het meerjarenplan 'Brainport Development 2017 -2020' en de daaruit volgende jaarplannen beschrijven de koers. Brainport acteert concreet op de maatschappelijke domeinen 'slimme mobiliteit', 'gezond leven', 'energie', 'voedsel' en 'veiligheid'. Met onze economische speerpunten 'smart mobility', 'food tech' en 'slimme maakindustrie' verbinden wij de Helmondse agenda aan de Brainport-agenda en leveren wij hier bovendien een toegevoegde waarde aan.

Brainport Nationale Actieagenda

In november 2016 heeft de Rijksoverheid Brainport aangewezen als één van de drie Nederlandse economische kerngebieden. Daarmee heeft Brainport, net als Rotterdam en Amsterdam, de status van 'mainport' gekregen. Op basis daarvan is gestart met het opstellen van de Brainport Nationale Actieagenda. In juni 2018 dient deze gezamenlijke agenda van het Rijk, provincie en Brainport gereed te zijn. Op 19 januari 2018 is vanuit Brainport een propositie aan Den Haag aangeboden in het kader van de zogeheten regio-enveloppe uit het regeerakkoord. Hierin vraagt Brainport een bedrag van € 170 miljoen van het Rijk voor het versterken van het vestigingsklimaat en het aantrekken van internationaal talent. De regionale cofinanciering van de triple-helixpartners in Brainport bedraagt hiervoor € 200 miljoen. Mogelijk kunnen de investeringen die wij als gemeente al gedaan hebben, zoals in Theater Speelhuis, hierin onze bijdrage zijn.

Brainport vraagt zowel bestuurlijke als materiële inzet. De bestuurlijke inzet bestaat uit het onderhouden en uitbouwen van het Brainport-netwerk. In 2020 stopt een meerjarenfinanciering, die daarom in 2019 opnieuw zal moeten overwogen. Tot nog toe bedraagt de financiering voor Brainport Development vanuit Helmond € 725.000 per jaar (direct en via MRE).

2.2.4. Brainport International Programme

Het programma 'Brainport International Programme (BIP)' wil de internationale positie van Brainport versterken. Het programma richt zich op het aantrekken van extra buitenlandse bedrijven, financiers en meer technische en IT-talenten met zowel een mbo-, hbo- als wo-niveau. Daarnaast is er aandacht voor het bevorderen van exportmogelijkheden en internationale samenwerking. Ook de wereldwijde naamsbekendheid van Brainport staat centraal.

Samen met Eindhoven, Best en Veldhoven participeert Helmond zowel in financiële als personele zin in Brainport International Programme. Met uitzondering van Helmond hebben de drie genoemde gemeenten een meerjarenfinanciering afgesproken in de periode 2017-2020 van € 66.000 per jaar.

Helmond heeft in 2016 afwijkend besloten en de financiering voor Brainport International Programme voor de jaren 2017 en 2018 beschikbaar gesteld. Op basis van de tussentijdse evaluatie van Brainport International Programme dient nog in 2018 over de financiering voor de jaren 2019 en 2020 een besluit te worden genomen.

2.2.5. Doorontwikkeling Stedelijk Gebied Eindhoven

De doorontwikkeling van de netwerksamenwerking in het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE) vindt plaats op basis van een nieuwe agenda. Deze agenda is ontwikkeld rondom de thema's economie, wonen, voorzieningen en ruimte. De ondersteuning van deze nieuwe samenwerkingsagenda, die de periode 2018-2025 beslaat, vraagt extra inzet van middelen en mensen. Voor Helmond betekent dit dat de jaarlijkse bijdrage voor het SGE stijgt van € 17.000 naar € 54.000. Dit dient vanaf 2019 structureel in de begroting te worden opgenomen. De projectfinanciering dient daarnaast uit de staande begroting te komen. Daarnaast vraagt het SGE bestuurlijke inzet als het gaat om deelname aan het bestuurlijk platform en de portefeuillehoudersoverleggen binnen de genoemde thema's.

2.2.6. Campusgemeenten: Best, Eindhoven, Helmond en Veldhoven (C4)

In de samenwerkingsagenda van het Stedelijk Gebied Eindhoven is opgenomen dat wordt onderzocht of constructies zoals de C4 in het SGE kunnen worden opgenomen. Specifiek is hierbij gekeken naar het Brainport International Programme, de gezamenlijke bekostiging van de Internationale School Eindhoven (ISE) en de Taskforce Internationalisering Onderwijs. Voor deze laatste opgave moet na 2018 überhaupt bekeken worden of en zo ja, hoe deze inzet vervolg krijgt. Voorlopige conclusie is om deelname aan deze programma's niet tussentijds open te breken, maar toekomstige opgaven (zoals gezamenlijke topvoorzieningen) mogelijk op te pakken in SGE-verband.

2.2.7. Brainport City

Brainport City is een gebiedsvisie. Het biedt Brainport een ruimtelijk toekomstperspectief om internationaal concurrerend te kunnen blijven. De gemeente Eindhoven, het Stedelijk Gebied Eindhoven, de provincie Noord-Brabant, de Nederlandse Spoorwegen (NS) en de ministeries EZK & I&W zijn partners in Brainport City. In de afgelopen periode is het Helmondse college van B&W door het college van B&W van Eindhoven gevraagd een programma 'Brainport City Oost' te ontwikkelen. Concreet betekent dit dat Brainport City uitgebreid kan worden met een aantal Helmondse projecten. Voorwaarde is dat deze structuurversterkend zijn voor de Brainportregio. De Automotive Campus, Brainport Smart District en het centrum komen hiervoor in aanmerking. De gesprekken hierover met Eindhoven lopen in 2018 door. Daarnaast is met het opstellen van de nieuwe samenwerkingsagenda van het Stedelijk Gebied Eindhoven op het thema 'ruimte' gekozen om Brainport City als uitgangspunt te nemen. Hierdoor neemt het aantal projecten vanuit het Stedelijk Gebied Eindhoven binnen Brainport City toe. De gevolgen hiervan voor Helmond zijn minimaal: de hierboven genoemde projecten blijven hiervoor onze inzet.

2.2.8. Samenwerking in de Peel: (ruimtelijke) economie, werk & participatie en veiligheid

Op 1 januari 2018 is officieel gestart met de nieuwe netwerkorganisatie Innovatiehuis De Peel. Hierin werken de zes Peelgemeenten (Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Helmond, Laarbeek en Someren) samen. Met dit Innovatiehuis wordt uitvoering gegeven aan de economische strategie 'De Peel maakt het in Brainport'. Via de thema's 'slimme mobiliteit', 'slimme maakindustrie' en 'food' wordt de economische agenda van de Peel met de Brainport-agenda verbonden. Daarnaast wordt binnen het Innovatiehuis samengewerkt op de thema's 'agro', 'zorg' en 'leisure'. Helmond neemt als gastheer voor de Peel de ondersteunende functies voor haar rekening en treedt op als inhoudelijk trekker van drie van de zes thema's (Automotive, Food en Slimme Maakindustrie). De financiering van het Innovatiehuis komt uit de staande begroting van de deelnemende partners.

Daarnaast hebben de zes gemeenteraden in het najaar van 2017 de Ruimtelijke Agenda Peel (RAP) vastgesteld.

Deze agenda kent drie centrale programmalijnen, te weten:

- Nieuwe ontginning van het grootschalig agrarisch landschap;
- Nieuwe parklandschappen van de Aa;
- Versterken van het stedelijk netwerk de Peel.

Deze drie programmalijnen vormen de kapstok voor reeds lopende projecten en voor nieuwe projecten en initiatieven. Innovatiehuis de Peel speelt een centrale rol in het stimuleren en realiseren van die initiatieven. De RAP dient tenslotte voor afstemming met agenda's van andere partijen en overheden, zoals de Metropoolregio Eindhoven (MRE) en de provincie Noord-Brabant.

Op het gebied van veiligheid werkt Helmond nauw samen met de overige Peelgemeenten vanuit het Basisteam Peelland. Sinds januari 2017 wordt via het Peelland Interventieteam (PIT) bovendien integraal gewerkt aan de aanpak van overlast, handhavingproblematiek en – deels – de ondermijnende criminaliteit.

Aangaande arbeidsmarkt & participatie voert het werkbedrijf Senzer de participatiewet uit voor de zes Peel-gemeenten, aangevuld met Geldrop-Mierlo. Senzer begeleidt zowel werkzoekenden die ondersteuning nodig hebben bij het vinden van een baan als mensen met een uitkering naar werk. De thema's waarop de Peelgemeenten georganiseerd samenwerken zijn tevens benoemd in onze reactie richting de provincie in het kader van het programma 'Veerkrachtig Bestuur'.

2.2.9. BrabantStad, samenwerking met Eindhoven, Tilburg, 's-Hertogenbosch en Breda

Op 27 februari is de Stedelijke Agenda BrabantStad door alle colleges van de B5 steden vastgesteld. Het is een dynamische agenda en bevat de thema's 'digitale stad', 'slimme en duurzame mobiliteit', 'cultuur en sport', 'gezonde en duurzame leefomgeving', 'kennis en onderwijs' en 'economisch vestigingsklimaat'. Binnen deze thema's worden diverse projecten opgestart.

Ook is gewerkt aan een nieuw governance-model. Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten:

1. Vasthouden aan BrabantStad als 'licht' bestuurlijk netwerk;
2. De inhoudelijke opgaven staan centraal;
3. Vergroten van de realisatiekracht;
4. BrabantStad zoekt, afhankelijk van de opgave, samenwerking met triple helixpartners.

In het voorjaar van 2018 wordt in opdracht van de gemeentesecretarissen een voorstel ontwikkeld om de financiering van BrabantStad (inclusief de huisvestingskosten van het netwerkbureau) en de personele inzet in de toekomst meer evenwichtig onder de zes partners te verdelen. Waarschijnlijk betekent dit een hogere financiële en personele bijdrage voor Helmond. Daarnaast zal projectfinanciering gevraagd worden ten behoeve van de uitvoering van de Stedelijke Agenda BrabantStad. Concreet betekent dit dat de huidige reservering van € 65.000 per jaar vermeerderd wordt met personeels- en huisvestingskosten. Ook is extra projectfinanciering nodig.

2.2.10. Bilaterale samenwerking met Eindhoven

De gemeenten Eindhoven en Helmond willen op de (boven)regionale strategische dossiers steeds meer gezamenlijk de strategie en inzet bepalen. Hiervoor is toegewerkt naar een bestuurlijke 'afpraak' tussen de beide steden om de bilaterale samenwerking tussen de twee centrumsteden verder vorm en inhoud te kunnen geven. In bijlage 1 is de tekst die onder deze afspraak ligt opgenomen. Om deze lijn te bestendigen en de samenwerking vorm te geven is het goed om ook in de toekomst de halfjaarlijkse ontmoetingen tussen beide colleges van B&W en de jaarlijkse ontmoeting tussen beide gemeenteraden te continueren. Tevens vraagt het dat op individuele portefeuilles geïnvesteerd wordt in de onderlinge samenwerking.

2.3. Programma Economische Ontwikkeling

'Meer banen' is het centrale thema van het programma Economische Ontwikkeling. Een dynamische economie is daarvoor randvoorwaardelijk. Hierin heeft de gemeente Helmond een faciliterende en stimulerende rol richting zowel het brede MKB als richting bedrijven binnen de speerpuntsectoren 'Food Technology' en 'Slimme Maakindustrie'. Via deze twee economische speerpunten is Helmond ook nauw aangesloten bij de agenda van Brainport. Met Food Technology neemt Helmond positie in binnen het (inter)nationale ecosysteem. Slimme Maakindustrie is een relevante ontwikkeling voor de Helmondse economie en randvoorwaardelijk om de voor Helmond zo kenmerkende maakindustrie toekomstbestendig te maken.

2.3.1. Food Tech Brainport

Food Tech Brainport heeft zich sinds 2011 ontwikkeld tot een erkend expertisecentrum op het gebied van product- en marktinnovatie binnen de FoodTech. Anno 2018 staat Food Tech Brainport aan de vooravond van een doorontwikkeling naar een zelfstandig innovatiecentrum in 2023. Met de realisatie hiervan is Food Tech Brainport in staat een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke opgaven 'werkgelegenheid', 'gezondheid' en 'duurzaamheid'. Dit gebeurt via innovatieve oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Voorbeelden hiervan zijn het detecteren van gif in voedsel via smartphones, of het produceren van eiwitten uit reststromen. In april 2018 wordt een businessplan voor dit innovatiecentrum opgesteld. De doorontwikkeling van Food Tech Brainport naar een zelfstandig innovatiecentrum in 2023 vraagt naar verwachting om een forse investering in de periode 2018-2023. Ten behoeve van deze investering wordt een nader overeen te komen verdeelmodel opgesteld waarbij het hoofddeel van de investering door private partijen gefinancierd wordt.

2.3.2. Economische Impuls Bedrijventerreinen

Samen met de Stichting Bedrijventerreinen Helmond (SBH) investeert de gemeente in de bestaande bedrijventerreinen. Doel hiervan is het maximaal benutten van deze terreinen, maar ook om ze kwalitatief op peil te houden of te brengen (veilig, schoon en duurzaam). Het bedrijfsleven heeft aangegeven ook de komende jaren te willen mee-investeren in deze terreinen. Om projecten met Stichting Bedrijventerrein Helmond en individuele ondernemers te kunnen realiseren, is via het actieplan 'Economische impuls bedrijventerreinen' voor de periode 2018-2020 jaarlijks € 300.000 beschikbaar. In 2019 dient te worden afgewogen of deze impuls moet worden voortgezet.

2.3.3. Doorontwikkeling Economische Kracht van Helmond

In de Stuurgroep Economische Kracht van Helmond zijn VNO-NCW Brabant Zeeland, de Rabobank, de Vereniging Industrieel Contact Helmond, de OMO Scholengroep Helmond en de gemeente Helmond verenigd. De Stuurgroep heeft in 2016 het onderzoek 'De kracht van Helmond' uitgebracht waarin enkele actielijnen zijn geformuleerd die de economie van Helmond ondersteunen en die bovendien bijdragen aan de ambities die Helmond heeft.

Nu de economie weer op volle toeren draait, is op sommige van die actielijnen minder sturing nodig. Dit vraagt om een nieuwe positionering van de Stuurgroep om effectief te blijven. In de eerste heroriëntatie is geconcludeerd dat opgavegestuurd werken de voorkeur heeft. In het tweede kwartaal 2018 zal de doorontwikkeling van dit ondersteuningsprogramma verder worden ingevuld.

2.4 Programma Automotive Bereikbaarheid & Smart Mobility

Een goede bereikbaarheid binnen de Brainportregio, maar ook de verbinding met de beide andere Nederlandse mainports en met het Duitse achterland, is belangrijk voor verdere economische groei in de regio. Daarnaast vervult Helmond met name op het gebied van slimme mobiliteitssystemen een internationale koppositie. Deze activiteiten vinden voor een groot deel plaats op de Automotive Campus, die bovendien aan de vooravond staat van een verdere doorontwikkeling. Door de intensieve samenwerking tussen de drie onderdelen van het programma wordt het imago van Helmond als 'City of Smart Mobility' versterkt. Dit programma draagt bovendien flink bij aan de werkgelegenheid en economische structuurversterking in de stad, ambities vanuit de Strategische Agenda.

2.4.1. Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant (onderdeel Smartwayz.nl)

Onder de vlag van 'SmartwayZ.nl' participeert Helmond onder andere in de Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant. Eind 2016 hebben de gemeenteraden van de 21 gemeenten binnen Zuidoost-Brabant ingestemd met deze Bereikbaarheidsagenda. 'Slim', 'samen' en 'co-modaal' staan hierin centraal en de oplossingen worden gezocht in co-creatie met de mensen en organisaties die het ook daadwerkelijk aangaat.

Op 13 december 2017 is de intentieovereenkomst voor de bereikbaarheidsagenda door alle 21 gemeenten van de MRE ondertekend. Met deze ondertekening wordt de intentie uitgesproken om voor een periode van tien jaar de benodigde middelen tijdig op te nemen in de begroting. In totaal zal door Helmond voor de uitvoering van de bereikbaarheidsagenda een bedrag van tussen de € 20 miljoen en € 25 miljoen gereserveerd moeten worden in de begroting tot en met 2028. In de meerjarenbegroting 2018-2021 is al een bedrag van € 4,95 miljoen gereserveerd, wat zowel bedoeld is voor uitvoering van de bereikbaarheidsagenda als voor de flankerende maatregelen bij de N279.

Bij de regionale intentieovereenkomst is tevens een tijdsprogrammering en de inrichting van een regionaal programmateam overeengekomen. Vanuit Helmond moet voor de komende coalitieperiode rekening gehouden worden met een jaarlijkse bijdrage van €1,5 miljoen tot €2 miljoen, exclusief de extra personele inzet die nodig is voor het voorbereiden en realiseren van de projecten.

2.4.2. Flankerende maatregelen N279

Rondom de aanpassing van de N279 is vanuit de regio de wens geuit om in te zetten op slimme mobiliteitsmaatregelen en de invoering van bovenwettelijke geluidsmaatregelen. De provincie heeft aangegeven de weg conform de wettelijke vereisten aan te leggen, maar tevens bereid te zijn om voorstellen vanuit de regio voor dergelijke geluidsmaatregelen op te nemen in het project. Momenteel wordt voor de aanpassing van de N279 een Provinciaal Inpassingsplan opgesteld.

Voor bovenwettelijke geluidmaatregelen is vanuit het project N279 een co-financieringsregeling opgesteld. De betrokken gemeenten dienen de gewenste maatregelen voor vijftig procent voor hun eigen rekening te nemen. Wel kan deze bijdrage deels uit de middelen voor het bereikbaarheidsakkoord worden gefinancierd. Concreet betekent dit dat dekking hiervoor (deels) gevonden kan worden in de € 4.95 miljoen die voor zowel dit project als voor de Bereikbaarheidsagenda is gereserveerd.

2.4.3. Uitvoeringsprogramma “Helmond Verbonden 2016-2025”

Het nieuwe, in 2016 vastgestelde, mobiliteitsbeleid is gebaseerd op drie pijlers:

1. Het duurzaam verbeteren van de verkeersveiligheid;
2. Goede en vlotte bereikbaarheid van de stad en de regio;
3. Een duurzaam en toekomstbestendig verkeerssysteem, met voldoende oog voor de kwaliteit van de leefomgeving.

De uitvoeringsagenda wordt in 2018 voorbereid. Waar voor de eerder opgestelde Fietsagenda wel middelen zijn gereserveerd in de begroting, geldt dit niet voor deze uitvoeringsagenda. Er is bovendien nog geen indicatie voorhanden welke aanvullende middelen noodzakelijk zijn voor de uitvoering. Belangrijk thema zal de ontsluiting van het centrum (voormalige centrumring) zijn. Een studie naar de verschillende scenario's voor deze ontsluiting wordt momenteel uitgevoerd. Daarbij wordt ook gekeken naar de effecten van het feit dat in het noordelijk deel van het centrum ten behoeve van het openbaar gebruik veel parkeerplaatsen zullen verdwijnen.

2.4.4. Fietsagenda

Helmond Verbonden is onderdeel van de bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant. Als onderdeel van Helmond Verbonden is in januari 2017 de fietsagenda vastgesteld. De programmering voor 2017 en 2018 is gedekt in de huidige en vorige begroting. Voor de verdere uitvoering van de fietsagenda zijn nog geen middelen beschikbaar. Wel is hier een forse overlap zichtbaar met de regionale bereikbaarheidsagenda.

Voor de uitvoering van de fietsagenda is in 2019 een bedrag van € 327.000 en in 2020 een bedrag van € 1.192.000 benodigd, oftewel een totaalbedrag van € 1.519.000. Dit bedrag kan uit de middelen voor de bereikbaarheidsagenda (waar Helmond Verbonden onderdeel van uit maakt) worden gefinancierd. Voor de jaren na 2020 is er nog geen jaarlijkse programmering beschikbaar.

2.4.5. Ontwikkeling Automotive Campus

De ontwikkeling van de Automotive Campus is een belangrijk speerpunt voor de positionering van Helmond als economische en innovatieve speler in de regio. Samen met het bedrijfsleven, onderwijs- en kennisinstellingen en de provincie Noord-Brabant wordt de Campus steeds verder ontwikkeld.

Voor de periode t/m 2021 is voor de ontwikkeling van de Automotive Campus jaarlijks een bedrag van € 945.000 beschikbaar in de begroting (reserve High Tech Automotive Campus). Voor de periode daarna zijn er geen middelen beschikbaar. Naar verwachting kan de ontwikkeling van de campus na 2021 nog niet volledig verder, zonder ondersteuning vanuit de gemeente. Vanuit deze middelen worden onder meer de campusorganisatie gefinancierd, als ook de garantstelling voor de huur (verplichting gemeente tot en met 2022). Om de Automotive Campus verder door te ontwikkelen, dient er uiterlijk in 2021 een besluit te worden genomen over de inzet van middelen vanaf 2022.

2.4.6. Innovatieprogramma Smart Mobility

In Europa heeft Helmond een toonaangevende positie als het gaat om Smart Mobility. Helmond draait volop mee in Europese projecten en ontvangt hiervoor – vooral vanuit Brussel – substantiële subsidies. Deelname aan deze projecten draagt sterk bij aan de zichtbaarheid van Helmond als 'City of Smart Mobility'. Beste voorbeeld hiervan is de toekenning van het prestigieuze ITS Congress Europe, dat in 2019 in Helmond en Eindhoven wordt gehouden. Op en rond de Automotive Campus worden regelmatig living labs georganiseerd en deelname aan Europese Smart Mobility projecten trekt veel relevante partijen naar de Automotive Campus.

In de periode t/m 2019 zijn voor deze activiteiten middelen gereserveerd in de begroting. Deze middelen zijn enerzijds nodig als eigen bijdrage in projecten en anderzijds voor de acquisitie om te mogen participeren in Europese projecten. Deze investeringen hebben een multipliereffect van circa 1,75. Dit houdt in dat elke euro die we hierin investeren zich uiteindelijk bijna twee keer terugbetaalt.

2.5. Centrumontwikkeling

Helmond is stevig geworteld in de regio en wil de titel centrumstad van de Peel met verve dragen. Helmond vormt ook een onlosmakelijk onderdeel van Brainport. Een economisch krachtig en levendig centrum is daarvoor een belang-rijke voorwaarde. Daarom is de versterking van het centrum ook al lange tijd een belangrijk speerpunt van het gemeentelijk beleid. In de afgelopen periode is samen met onze partners in de stad een nieuw centrumperspectief geschetst. Vanuit dit perspectief werken we aan een compacter centrum met een aantrekkelijk aanbod, een uniek stedelijk woonmilieu, ruimte om te ondernemen en een aantrekkelijk verblijfsgebied.

2.5.1. Prioritering geplande maatregelen centrumperspectief

Het Centrumperspectief is een visie voor de periode tot en met 2030. Het hierop gebaseerde ‘programma Centrum’ loopt van 2017 tot en met 2020. Binnen het programma zijn alleen voor 2017 en 2018 middelen beschikbaar voor het uitvoeren van een deel van de ambities die in de visie zijn opgenomen.

Om het centrumperspectief en projecten die daaronder vallen te kunnen realiseren, zijn in de periode vanaf 2019 aanvullende middelen noodzakelijk. Het gaat daarbij om projecten als de herinrichting van het Speelhuisplein en de Watermolenwal, de herbestrating van het Ameideplein, realisatie van aanlegplaatsen in het kanaal bij het Havenpark, het project Verkeerscirculatie en parkeren Centrum, het verkeersluw maken van de Kanaaldijk en de vergroening van het centrum.

2.5.2. Kwaliteitsniveau onderhoud centrum

De Steenweg en de omgeving van het Speelhuis zijn publiekslocaties die intensief gebruikt worden en fungeren als het visitekaartje van de stad. Het onderhoudsniveau van deze openbare ruimte is gebaseerd op het kwaliteitsniveau B en daarmee lager dan dat van het centrum. Gezien het belang van deze locaties kan worden overwogen het onderhoudsniveau te verhogen.

2.5.3. De kaderstellende notitie bestemmingsplan Centrum

De kaderstellende notitie ‘Bestemmingsplan Centrum’ zal nog voor de zomer 2018 aan het nieuwe college van B&W worden voorgelegd. In deze notitie wordt een voorstel gedaan voor principekeuzes voor het (direct daarna op te stellen) bestemmingsplan Centrum. Daarbij kan worden gedacht aan het ‘wegbestemmen’ van Retail en horeca buiten de beoogde compacte (winkel)kern, het toestaan van wonen op de begane grond en locaties waar hoogbouw wordt toegestaan. Voorgestelde keuzes liggen in lijn met het Centrumperspectief.

2.5.4. Woonbebouwing Havenpark

De raad heeft gevraagd om een studie naar de verschillende scenario's van woonbebouwing rondom het Havenpark. Deze studie geeft inzicht in de ruimtelijke en financiële aspecten van de diverse scenario's. Een concept van de studie is gereed omstreeks 1 april 2018. In de keuze tussen de scenario's moet een afweging worden gemaakt tussen onder andere de ruimtelijke kwaliteit en de verwachte grondopbrengsten.

2.5.5. Helmond centrummanagement

Het centrummanagement heeft de opgave het ondernemerschap in de binnenstad te versterken. Voor een waardevolle toekomst van het centrummanagement moet worden bekeken hoe de samenwerking tussen enerzijds Helmond Marketing en de Stichting Centrummanagement en anderzijds de gemeente en de Stichting Centrummanagement het beste kan worden ingevuld. Dit vraagt om een politiek-bestuurlijke keuze. Ook de financieringswijze moet nader worden gezien.

2.5.6. Toekomst markt en kermis

In 2018 wordt er een 'marktvisie' vastgesteld waarin nader ingegaan wordt op de precieze opstelling van de markt. Daarbij staat voorop dat we oog willen hebben voor de mogelijke spanning tussen de markt en evenementen (inclusief de kermis) in het centrum. Parallel aan deze marktvisie en aan studies naar bereikbaarheid en parkeren in het centrum wordt ook gekeken naar de locatie van de kermis in de toekomst. Zowel de exploitatie van de markt als de kermis staat al een aantal jaar onder druk. Dit is, ook bestuurlijk, een punt dat continu aandacht en alertheid vereist.

2.5.7. Detailhandelsvisie (inclusief aanpak Retail)

In het licht van de opgave op het gebied van het terugbrengen van het aantal (leegstaande en nu nog gevulde) vierkante winkelmeters is aanpassing van het detailhandelsbeleid in 2018 noodzakelijk. Dit wordt ook onderbouwd door diverse regionale rapporten, landelijke ontwikkelingen en het koopstromenonderzoek. Voor het vormgeven van de benodigde transitie in Helmond zijn extra middelen noodzakelijk. Het gaat dan onder meer om de transformatie van de aanloopstraten en het omzetten van winkelcentra naar woonbestemming. De omvang hiervan is nog niet in te schatten.

2.5.8. Bibliotheekgebouw

Sinds 2010 wordt geprobeerd het oude (leegstaande) bibliotheekgebouw aan de Markt te verkopen. Dit gebouw is gemeentelijk eigendom. Gezien de centrale plek van het gebouw, is een nieuwe invulling of herontwikkeling hiervan van belang voor de gewenste transformatie/opwaardering van het totale gebied. De uiteindelijke invulling zal (mede) bepalend zijn voor de opbrengstwaarde.

2.6. Sociale Stad

Het programma Sociale Stad is een impulsprogramma binnen het brede sociale domein. Doelstelling binnen het brede sociale domein is niet alleen het versterken van de sociaaleconomische basis, maar ook het realiseren van sociale stijging. Dit betekent dat alle inwoners moeten kunnen meedoen, rondkomen en vooruit komen. Het programma geeft hier via de volgende pijlers invulling aan:

- de transformatie van Wmo en jeugdzorg;
- de sociale innovatie, waaronder het Stadslab;
- de doorontwikkeling van het Stadsleerbedrijf;
- de werkgelegenheidsimpuls;
- de uitvoeringsagenda onderwijs- en arbeidsmarktbeleid.

2.6.1. Transformatie van WMO en Jeugdzorg

Het doel van de transformatie van het sociaal domein is om mensen in hun kracht te zetten. Zodat inwoners hun zelfredzaamheid en de regie over hun eigen leven kunnen vergroten. Afgelopen jaar is op verschillende manieren vorm en inhoud gegeven aan deze transformatie. De vorming van de sociale teams is daarbij een belangrijke ontwikkeling. Hiermee organiseren we de zorg dichtbij mensen, waarbij de nadruk op preventie ligt. De transformatie vergt ook een andere denkwijze. Niet langer staat de systeemwereld van regelingen en indicaties centraal, maar de leefwereld van de mensen die de ondersteuning nodig hebben. De transformatie van het sociaal domein is nog in volle gang en blijft de komende jaren zeker nog de nodige aandacht en inzet vragen.

2.6.2. Sociale innovatie

Vanuit het sociaal innovatiefonds worden samen met de stad projecten opgestart die een innovatieve bijdrage leveren aan de transformatie. Voorbeelden hiervan zijn de probeerhuizen en het project Stop and Go. Om de transformatie daadwerkelijk te laten landen en ook op de langere termijn effectief te laten zijn, zet de gemeente Helmond hiervoor impuls gelden in. Dit programma loopt tot 2020. Voor de periode daarna is niet meer voorzien in deze impuls gelden en is een bestuurlijke heroverweging aan de orde.

2.6.3. Stadsleerbedrijf

Het Stadsleerbedrijf (SLB) sluit aan op de Helmondse missie/visie van meedoen, rondkomen en vooruitkomen en is daarmee een belangrijk vliegwiel binnen de transformatie van het sociaal domein. Het SLB biedt enerzijds begeleid vrijwilligerswerk aan voor inwoners die (nog) niet in staat zijn een traject naar werk te volgen of betaald werk te verrichten. Anderzijds biedt het stageplaatsen voor het onderwijs. Inwoners kunnen op deze wijze meedoen in de maatschappij en – met behulp van een coach – werken aan hun persoonlijke ontwikkeling. Dit kan uiteindelijk leiden tot een traject naar werk, maar ook tot het zelfstandig verrichten van vrijwilligerswerk. Ook voor de maatschappelijke organisatie waar onze inwoners actief zijn leidt dit tot een win-winsituatie. De financiering van het SLB is via impuls gelden tot 2020 geborgd en er zijn inmiddels ruim 250 participanten. Samen met de provincie Noord-Brabant en de Hogeschool Arnhem-Nijmegen wordt nog in 2018 een onderzoek opgestart hoe het SLB geborgd kan worden binnen het sociaal domein.

2.6.4. Impuls werkgelegenheid

Op 9 januari 2018 heeft de raad ingestemd met het Impulsprogramma Werkgelegenheid. Dit programma is gericht op het realiseren van groei van het aantal banen in Helmond, met aandacht voor het realiseren van sociale stijging. Voor het Impulsprogramma Werkgelegenheid is een bedrag van € 1,2 miljoen vrijgemaakt, met een looptijd tot 2020. De impuls werkgelegenheid wordt uitgesplitst in diverse projectvoorstellen die in de komende periode zullen worden opgeleverd.

2.6.5. Uitvoeringsagenda Onderwijs & Arbeidsmarkt

Op 27 februari 2018 heeft de raad ingestemd met de uitvoeringsagenda Onderwijs & Arbeidsmarkt. Deze agenda loopt van 2018 tot 2020 en voor de uitvoering hiervan is vanuit de beschikbare middelen voor het programma Sociale Stad € 1,2 miljoen gereserveerd. De nadere uitwerking in concrete projectvoorstellen vindt de komende periode plaats. Gestreefd wordt naar een optimale aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, zodat mensen die nu een opleiding volgen in de toekomst ook echt aan het werk kunnen.

Alle pijlers binnen het programma Sociale Stad worden gefinancierd vanuit impuls gelden, die tot 2020 beschikbaar zijn. Voor de vijf genoemde pijlers is in totaal € 11,8 miljoen beschikbaar. Hiervan is op dit moment € 9,2 miljoen toegewezen aan diverse projecten, een bedrag van € 2,6 miljoen is tot 2020 nog beschikbaar om extra in te zetten voor de transformatie binnen het sociaal domein.

2.7. Duurzame en Gezonde stad

In de Versnellingsagenda Duurzaamheid (2015) heeft de gemeente Helmond samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties de ambitie geformuleerd voor een klimaatneutraal Helmond in 2035. De in 2017 opgestelde Klimaatbegroting maakt duidelijk dat er nog een forse energietransitie-opgave ligt om deze doelstelling te realiseren. Als het gaat om klimaatadaptatie is het van belang om Helmond naar de toekomst toe klaar te stomen voor het veranderende klimaat. Als het gaat om het stimuleren van gezondheid faciliteren en verleiden we mensen om gezonde keuzes te maken. Hierbij staat een preventieve aanpak centraal.

2.7.1. Duurzaamheidsfonds

Voor de Versnellingsagenda Duurzaamheid is door de gemeenteraad € 1 miljoen beschikbaar gesteld. De helft daarvan is gereserveerd voor het Duurzaamheidsfonds, waaruit subsidies worden verstrekt voor duurzame initiatieven uit de stad. Vanaf openstelling van de subsidie is er tot op heden aanspraak gemaakt op circa € 130.000 en is er op dit moment nog € 370.000,- beschikbaar. Door een aanvulling in de regels kunnen sinds kort ook sportverenigingen aanspraak maken op deze subsidie.

2.7.2. Energietransitie: uitvoering intentieovereenkomst

In oktober 2017 is een intentieovereenkomst ondertekend om Helmond aardgasvrij te maken. Onderdeel hiervan is het opstellen van een warmteplan (voor 2021) voor elke wijk en elk industrieterrein. In 2018 wordt hiermee op enkele pilotlocaties gestart, waarbij er oog is voor de volgende zaken:

- Voor het opstellen van de eerste warmteplannen en onderzoekstrajecten vanuit het ministerie van V&W € 400.000 beschikbaar. De daadwerkelijke uitwerking van de warmteplannen kunnen voor de gemeente verregaande consequenties hebben op het vlak van (personele) inzet en middelen. Dit geldt in elk geval voor het ontwerp en de invulling van de openbare ruimte.
- Om de transitieperiode van drie jaar, waarin er nog gezocht wordt naar nieuwe financiële constructies om de energietransitie te bekostigen, in te vullen is € 500.000 nodig. Hierbij ligt een directe link met klimaatadaptatie. Deze plannen maken tevens integraal onderdeel uit van de wijkontwikkelingsplannen en het Programma Wonen.
- Het verduurzamen van de particuliere woningbouw is (landelijk) de grootste uitdaging ten aanzien van de energietransitie. Dit vraagt om steun van de Rijksoverheid. Het is van belang om op lokaal en regionaal niveau over experimenteerruimte te kunnen beschikken. We werken hierin samen met andere steden binnen BrabantStad. Het ministerie van BZK wil jaarlijks 100 miljoen euro uittrekken om wijken aardgasvrij te maken en investeert dit geld in pilots tot 2021. Daarna volgt naar verwachting een forse opschaling. Het uitgangspunt is dat zowel provincie als gemeenten bovenop de rijksbijdrage elk € 1.000 per woning inleggen. Dit zou voor de gemeente Helmond een investering van € 1 miljoen (duizend woningen in Helmond) betekenen.

2.7.3. Geothermie en Stadsverwarming

In het kader van de Green Deal Geothermie Brabant doet de gemeente Helmond samen met andere overheden, energiepartijen, bedrijven, gebruikers en bewoners aanvullend bodemonderzoek in de regio. Helmond is bestuurlijk voorzitter van de stuurgroep Green Deal Brabant. Een van onze partners in dit traject is 'En natuurlijk'. Deze organisatie streeft naar verduurzaming van de Stadsverwarming. Aanleiding hiervoor is een burgerinitiatief dat in 2015 na nauwe samenspraak met inwoners tot stand is gekomen en waaraan nu invulling wordt gegeven.

2.7.4. Energiehuis

Doelstelling van het Energiehuis is om mensen te helpen met duurzaamheidsmaatregelen. De gemeente dekt de huurkosten van het Energiehuis (€ 25.000 per jaar) tot en met 2018. Medio 2018 volgt een evaluatiemoment waarna een beslissing genomen kan worden over de voortgang van het Energiehuis en de eventueel extra benodigde financiële middelen.

2.7.5. Betrekken Helmonders bij duurzaamheid middels 'Alle lichten op groen'

Het platform 'Alle lichten op groen' vormt het cement tussen de vele verschillende partijen en initiatieven rondom een klimaatneutraal Helmond. De gemeente onderhoudt en ontwikkelt dit platform. De hiermee gepaard gaande inzet (ca. 0,5 fte) en kosten voor diverse middelen (jaarlijks circa € 18.000 - € 20.000) zijn tot medio september 2018 geborgd. Daarna moet de wenselijkheid van verlenging van deze inzet worden heroverwogen.

2.7.6. Klimaatadaptatie

In 2050 moet heel Nederland klimaatadaptief en –robuust zijn ingericht. Met het oog hierop moeten alle gemeenten een klimaatstresstest uitvoeren (uiterlijk 2019) en een ambitie formuleren voor het oplossen van knelpunten (uiterlijk 2021). Het Rijk wil de voortgang bij de lokale overheden in (sub)regio's gaan monitoren. Met verschillende partijen (Waterschap, BrabantStad, provincie, Peelgemeenten, kennisinstellingen en Rijk) worden op dit moment instrumenten ontwikkeld om de klimaatbestendige stad verder te concretiseren.

De kosten voor het opstellen van de klimaatstresstest zijn reeds afgedekt binnen bestaande middelen. De kosten voor de maatregelen ná deze test zijn nog niet bekend. Het gaat naast financiële middelen ook om een andere manier van het inrichten en beheren van de openbare ruimte. Ook is in Peilverband een communicatiestrategie in voorbereiding om de inwoners bewust te maken van de opgave van klimaatadaptatie.

2.7.7. Gezondere Helmonders

Om samen met partners het belang van gezondheid te benadrukken, gaat de gemeente per wijk een preventieplan opstellen. 'Positieve gezondheid' en preventie staan hierbij centraal. Hierbij worden verschillende scenario's onderscheiden waartussen een keuze kan worden gemaakt:

- Aanpak van vier aandachtswijken:
 - Preventieplannen incl. uitvoering interventies vier lage SES-wijken: Noord, Oost, Binnenstad en West (SES staat voor Sociaal Economische Status)
 - Benodigd budget: € 190.000 per jaar.
- Aanpak van vier aandachtswijken plus drie gemiddelde wijken:
 - Preventieplannen incl. uitvoering interventies vier lage SES-wijken + Rijpelberg, Brouwhuis en Mierlo-Hout
 - Benodigd budget: € 320.000 per jaar.
- Aanpak van alle wijken:
 - Preventieplannen incl. uitvoering interventies alle Helmondse wijken
 - Benodigd budget: € 450.000 per jaar.

De beschikbare middelen voor de hierboven beschreven scenario's zijn op dit moment nog niet toereikend.

2.8. Aantrekkelijke Woonstad

Helmond heeft zich de afgelopen decennia ontwikkeld tot een aantrekkelijke woonstad, met een veelheid aan woonmilieus, types woningen en architectuurstijlen. In een aantrekkende woningmarkt is het van belang deze aantrekkingskracht te blijven ontwikkelen. Helmond wil betaalbare en kwalitatief goede huisvesting bieden voor iedereen. We durven vernieuwende concepten te ontwikkelen en voorop te lopen in de ontwikkeling van duurzame woonvormen. Ook biedt Helmond een perspectief voor de regionaal woningzoekende, zowel vanuit de Peel als het Stedelijk Gebied.

2.8.1 Continuering strategisch programmeren wonen, mede in relatie tot de regio

Het strategisch programmeren, zoals de afgelopen periode in gang is gezet, is essentieel voor de toekomst van de woningbouw in Helmond. Met name voor de komende drie jaar heeft Helmond de ruimte gekregen om volop, in een hoge versnelling, binnenstedelijk te bouwen. Mede in relatie tot de regionale woningbouwafspraken in het Stedelijk Gebied Eindhoven dient de woningbouw de komende jaren goed gemonitord te worden. Daarnaast zullen de komende jaren de onderwerpen 'totstandkoming, uitwerking en verdere invulling van de prestatieafspraken met de woningcorporaties', 'de woonruimteverdeling' en de 'huisvesting van bijzondere doelgroepen¹' de nodige aandacht vragen.

2.8.2. Ontwikkeling Brainport Smart District

Brainport Smart District wordt een Helmondse wijk met ongeveer 1.500 woningen. In Brainport Smart District worden nieuwe inzichten en slimme technologieën geïntegreerd tot een zoveel als mogelijk duurzame, circulaire, sociale en aantrekkelijke wijk. Daarmee creëren we een nieuwe norm voor slimme stedelijke ontwikkeling. Brainport Smart District moet zowel in de ontwikkeling als in de realisatie een voorbeeld worden voor de rest van Nederland, Europa en de wereld.

¹ De originele typering 'bijzondere doelgroepen' dient ruimer te worden geïnterpreteerd om ook de inwoners met bijzondere woonwensen te kunnen huisvesten. Er ligt op dit punt een opgave op basis van het Lorentz Rapport.

De gemeenteraad heeft op 27 februari 2018 ingestemd met het plan van aanpak van Brainport Smart District en met het oprichten van een stichting voor de realisatie van deze wijk. Deelnemers in deze stichting zijn de Technische Universiteit Eindhoven, Tilburg University, Brainport Development, de Provincie Noord-Brabant en de gemeenten Eindhoven en Helmond. Voor de realisatie van Brainport Smart District zijn extra middelen noodzakelijk. Alleen met die middelen kunnen we, vanuit een gezamenlijke organisatie, tot een innovatief en samenhangend concept komen. Het verkrijgen van externe middelen wordt een opdracht voor de nog op te richten programmaorganisatie Brainport Smart District. Daarbij is het mogelijk dat ook de gemeente Helmond een bijdrage moet leveren. Helmond neemt het voorschot voor de aanloopkosten voor de externe organisatie voor haar rekening. Het uitgangspunt voor de grondexploitatie van het gebied is dat dit via een gesloten grondexploitatie verloopt.

2.8.3. Realisatie planontwikkeling Helmond-Oost en Helmond-Noord

In het kader van de revitalisering van Helmond-Oost en Helmond-Noord worden samen met Woonpartners in 2018 en 2019 voor deze twee wijken wijkontwikkelingsplannen gemaakt. In de begroting is hiervoor € 125.000 per wijk beschikbaar. De realisatie zelf is voorzien vanaf 2020 en hiervoor zijn vooralsnog geen middelen beschikbaar. Indien besloten wordt om tot realisatie van de wijkontwikkelingsplannen over te gaan, dienen middelen beschikbaar te worden gesteld.

3. Actuele ontwikkelingen binnen programmabegroting

In dit hoofdstuk volgt een overzicht van de incidentele beleidsintensiveringen, zoals opgenomen in de programmabegroting 2018, die een mogelijke doorwerking hebben in de jaarschijven t/m 2022. Tevens worden in dit hoofdstuk de onontkoombare wijzigingen en aanvullingen op de programmabegroting 2018 benoemd. De amendementen die zijn vastgesteld bij de programmabegroting 2018-2021 hebben geen structurele impact.

3.1. Veiligheid & Handhaving

Helmond zet in op de vergroting van de objectieve en subjectieve veiligheid. Dit gebeurt in samenspraak met verschillende veiligheidspartners en met de inwoners van onze stad. Nieuwe technologische ontwikkelingen bieden Helmond de mogelijkheid veiligheid in de stad op andere, innovatieve manieren te benaderen met steeds als doel (ondermijnende) criminaliteit, overlast en handhavingsproblematiek tegen te gaan.

3.1.1. Nieuw Masterplan Integrale Veiligheid

Elke vier jaar wordt het integrale veiligheidsbeleid van de gemeente herijkt. De huidige Kadernota (Masterplan) loopt tot en met 2018. De voorbereidingen voor een nieuw Masterplan voor de periode 2019 – 2022 zijn inmiddels gestart. Op 30 januari 2018 heeft de gemeenteraad de (concept) prioriteiten en strategische thema's voor het in 2018 op te stellen Masterplan Integrale Veiligheid vastgesteld. In afstemming met de Peelgemeenten wordt dit Masterplan verder vormgegeven zodat het medio 2018 door de nieuwe raad kan worden vastgesteld. Voor het integrale veiligheidsbeleid is in de Programmabegroting jaarlijks circa € 1,3 miljoen beschikbaar. Bij de uitwerking van het nieuwe Masterplan wordt getoetst of deze middelen ook voor de komende vier jaar toereikend zijn.

3.1.2. Aanpak georganiseerde en ondermijnende criminaliteit

De aanpak van de ondermijnende criminaliteit is een speerpunt van beleid op alle niveaus. Rijk, Provincie en gemeenten werken hierin nauw samen en de interbestuurlijke Toekomstagenda Ondermijning vormt de leidraad voor (de versterking van) de aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit.

Op het niveau van Brabant werken we, met onder meer het OM, de politie en de Belastingdienst, samen via de Taskforce Brabant Zeeland. In 2016 is de inzet van de Taskforce BZ verlengd met drie jaar (tot en met 2019). De gemeente Helmond draagt hieraan jaarlijks 100.000 euro bij vanuit het cofinancieringsfonds. In 2018 zal gekeken worden hoe de Taskforce wordt doorgezet en mogelijk zal er vanaf 2020 opnieuw een financiële bijdrage van de gemeente Helmond worden gevraagd.

Ook op het subregionale niveau van de Peelgemeenten is sprake van een intensieve aanpak van de georganiseerde en ondermijnende criminaliteit. Sinds februari 2016 betaalt de gemeente Helmond voor een periode van drie jaar (2016-2018) mee aan de kosten voor de projectleider ondermijnende criminaliteit Peelland. Dit jaar vindt een nieuwe afweging plaats over de voortzetting van deze aanpak. Mocht tot continuering van deze constructie worden besloten, dan vraagt dit om een jaarlijkse bijdrage van € 44.000.

3.1.3. Veiligheidsregio Brabant Zuidoost (VRBZO)

De Veiligheidsregio Brabant Zuidoost (VRBZO) is een gemeenschappelijke regeling waarin 21 gemeenten, brandweer, GHOR (geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio) en RAV (Regionale Ambulancevoorziening) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. Op dit moment is de VRBZO bezig met het opstellen van een visie richting 2025. Op basis van deze nieuwe visie wil de VRBZO een verdere doorontwikkeling maken in de veranderende omgeving. Deze doorontwikkeling moet invulling geven aan de wettelijke taken van de Veiligheidsregio, aan het principe van verlengd lokaal bestuur en aan de taken en verantwoordelijkheden die burgemeesters en de lokale besturen collectief ervaren ten aanzien van de fysieke veiligheid. Hierop zal ook de nieuwe governancestructuur worden afgestemd.

Als gevolg van hogere kosten en afnemende opbrengsten speelt daarnaast een discussie over de gemeentelijke bijdrage aan de VRBZO. Een deel van de ontwikkelingen is al bij de begroting 2018 aangekondigd, maar destijds niet gekwantificeerd. In de zienswijze van de gemeente Helmond is in 2017 opgenomen dat de geschetste ontwikkelingen in de toekomst niet mogen leiden tot een verhoging van de gemeentelijke eigen bijdrage. In de Adviescommissie Financiën en Bedrijfsvoering van de VRBZO heeft Helmond ten aanzien van een aantal kostenstijgingen gevraagd om kritisch te zijn op eventuele keuzes die hierin gemaakt kunnen worden.

3.1.4. Speelautomatenhallen

De gemeenteraad heeft op 28 november 2017 ingestemd met een beperkte verruiming van het APV-kader voor een maximumstelsel voor Speelautomatenhallen in Helmond (raadsbesluit nr. 95). Binnen het nieuwe maximum van drie speelautomatenhallen wordt één solitaire (stand-alone) vestiging toegelaten en zijn twee vestigingen als onderdeel van een breder leisureconcept toegestaan. Op dit moment loopt de voorbereiding van de nieuwe verdelingsprocedure voor een schaarse vergunning, die naar verwachting in maart / april 2018 van start kan gaan. De verwachting is dat de nieuwe schaarse vergunning(en) vervolgens nog voor de zomer kunnen worden vergund.

3.2. Werk & Inkomen

Helmond wil een stad zijn met een sterke sociaaleconomische basis. Een stad waarin iedereen meedoet, rondkomt en vooruitkomt. Betaald werk voor iedereen is de beste manier om sociale stijging te realiseren en het welzijn van mensen te bevorderen.

3.2.1. Evaluatie Senzer in 2019

Senzer is het werkbedrijf voor de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel. Bij de vorming van het werkbedrijf is besloten in 2018 een evaluatie over het functioneren uit te voeren. Vanwege de latere start van Senzer is de evaluatie doorgeschoven naar begin 2019. Deze wordt in 2018 voorbereid. Daarbij is het van belang dat er, in samenspraak met andere deelnemende gemeenten, vooraf een duidelijke (bestuurlijke) oriëntering is welke onderwerpen onderdeel moeten uitmaken van die evaluatie en de wijze waarop de evaluatie plaatsvindt. Onderwerpen die zeker aan bod moeten komen zijn de financiering, de vormgeving, maar ook de sturing zoals die vanuit de gemeente Helmond plaatsvindt op de verschillende taakgebieden binnen de Participatiewet.

3.2.2. Bijdrage uitvoeringskosten Senzer

De financiering van de verschillende taken vanuit de Participatiewet is een aandachtspunt. In 2017 was er sprake van een overschot voor de gemeente Helmond, maar dat kan naar de toekomst veranderen. Ook is nog onduidelijk wat de (financiële) effecten zijn van het voornemen om de loonkostensubsidie af te schaffen. Daar komt bij dat het financieel overschot t.a.v. de BUIG-uitkeringen op basis van de afspraken binnen de GR Senzer beschikbaar blijven binnen het werkgebied van het werkbedrijf, zo lang er tekorten zijn bij de andere deelnemende gemeenten (dat is nu het geval). Deze middelen vloeien daardoor niet terug naar de gemeente Helmond, ondanks het feit dat het aantal uitkeringsgerechtigden binnen Helmond in 2017 is afgenomen.

3.2.3. Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB)

In 2018 neemt het Rijk een besluit over de omzetting van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) als doeluitkering naar een algemene uitkering binnen het sociaal domein. Indien hiervoor wordt gekozen, is Helmond op dit vlak niet langer centrumgemeente. Richting toekomst betekent dit dat een nieuw verdeelmodel wordt opgesteld, dat samengaat met een nieuw uitvoeringsprogramma voor volwasseneneducatie in Helmond. Uitgangspunt is dat dit programma budgettair neutraal is.

3.2.4. Garantiebanen

Gemeenten hebben op basis van de Participatiewet de taak garantiebanen te creëren voor mensen met een arbeidsbeperking. Er dienen in de overheidssector in totaal 25.000 extra banen voor mensen uit deze doelgroep gerealiseerd te zijn. Met de 3600 extra banen voor deze doelgroep in 2016 is de doelstelling van 6500 extra banen niet gehaald. Als gevolg daarvan heeft SZW de quotumregeling voor het jaar 2018 geactiveerd. Concreet betekent dit:

- Elke overheidswerkgever moet in 2018 1,93% van zijn totaal aantal 'verloonde uren' besteden aan arbeidsplaatsen voor mensen met een arbeidsbeperking.
- Dit percentage zal tot 2023 ieder jaar stijgen. Het niet voldoen aan dit percentage, leidt tot een boete van € 5.000,- per niet gerealiseerde baan.
- Op basis van de meting in 2019 zal een eventuele effectuering van de boete in 2020 plaatsvinden.

De gemeentelijke sector heeft tot en met 2018 een taakstelling van 2625 banen. In 2023 dienen 5250 banen gerealiseerd te zijn. Elk jaar vindt opnieuw een meting plaats en bij het niet halen van het resultaat wordt het quotumpercentage voor de sector bepaald voor het nieuwe jaar.

Huidige situatie Helmond

Gemeente Helmond peildatum 28-11-2017	Uren	Fte
Verloonde uren op weekbasis incl. Inhuur en gen pact	24.571 uren	
Quotumpercentage 2018 bedraagt 1,93*	474,22 uren	13,17 fte
Gerealiseerd 28-11-2017	428,20 uren	11,89 fte
Nog te realiseren voor het quotum 2018		1,28 fte

*Dit percentage zal tot 2023 jaarlijks stijgen.

3.2.5. Schulddienstverlening

Schulddienstverlening is een gemeentelijke taak die momenteel voor een gedeelte incidenteel is afgedekt. In de programmabegroting 2015 is voor de periode 2015-2018 jaarlijks een extra bedrag van € 400.000 uitgetrokken om het hogere aantal aanmeldingen voor schulddienstverlening te kunnen verwerken. Ondanks het aantrekken van de economie en de landelijke en lokale aandacht voor schulddienstverlening neemt het aantal mensen met problematische schulden nog steeds toe. Ook het feit dat er steeds meer aandacht is gekomen voor vroegsignalering van schulden, verandert hier vooralsnog weinig aan. Het aantal mensen dat onder bewindvoering wordt gesteld stijgt. In het interbestuurlijk programma (IBP) is om die reden extra aandacht voor het voorkomen en oplossen van problematische schulden. Dit betekent dat ook na 2018 een besluit genomen moet worden over de inzet van extra (structurele) middelen om benodigde schulddienstverlening te kunnen betalen.

3.2.6. Doelgroep met minder dan 30% loonwaarde

De gemeente gaat mogelijk de (maatschappelijke) participatie voor de 'doelgroep met minder dan 30% loonwaarde' organiseren. Concreet betekent dit dat dit cliëntenbestand overgenomen wordt van Senzer. De voorwaarden waaronder dit succesvol kan gebeuren worden nu, samen met Senzer, in beeld gebracht. Hierbij kan de koppeling met het Stadsleerbedrijf van grote toegevoegde waarde zijn. Een belangrijke andere succesfactor voor de overdracht van deze doelgroep is dat de bijbehorende financiële middelen ook beschikbaar komen. Ook dit is onderwerp van gesprek.

3.3. Zorg en Welzijn

Helmond wil dat mensen zich verbonden voelen aan de stad en dat zij zoveel mogelijk de regie over hun leven in eigen handen hebben. Inwoners worden gemotiveerd veerkrachtig en weerbaar zijn. Mens, gezin en persoonlijke situatie staan centraal. Dat biedt kansen voor iedere Helmonder.

3.3.1. Voorziening inwoners met complexe multi-problematiek in plaats van voorziening zware doelgroepen

In het vastgestelde plan van aanpak 'Personen met Verward Gedrag' is geconstateerd dat er in Helmond geen (intramurale) voorziening voor inwoners met complexe multi-problematiek (psychische problemen, verstandelijke beperking, middelengebruik) beschikbaar is. De komst van een dergelijke aanbieder met bijbehorende expertise wordt momenteel onderzocht. Daarbij is het van belang om nog beter inzicht te krijgen in de omvang van de doelgroep en de bijbehorende problematiek en risico's. De kosten van de inzet van deze voorziening dienen afgezet te worden tegen de sociaalmaatschappelijke kosten voor de samenleving en het risico op escalatie.

3.3.3. Ontschotting begroting Sociaal Domein

In het regeerakkoord 'Vertrouwen in de Toekomst' is opgenomen dat het integreerbare deel van de integratie-uitkering Sociaal Domein (IUSD) met ingang van 2019 opgaat in de algemene uitkering. In de begroting van de gemeente Helmond hebben WMO, Jeugd en Participatiewet elk hun eigen budget. Door deze onderdelen te ontschotten kunnen de drie domeinen integraal benaderd worden en kunnen meevallers of tegenvallers flexibeler opgevangen worden.

De ontschotting van de WMO en Jeugd kan afgewogen worden binnen de gemeentebegroting. Daarbij moet wel bepaald worden via welke grondslag deze middelen naar de toekomst toe begroot worden, aangezien deze vanaf 2019 onderdeel uit gaan maken van de algemene uitkering van het Rijk.

De middelen in het kader van de Participatiewet daarentegen zijn grotendeels belegd bij de gemeenschappelijke regeling Senzer. Daardoor zijn deze niet flexibel inzetbaar binnen het Sociaal Domein van Helmond. Daarbij speelt tevens dat de gemeente Helmond in 2017 geld overhoudt op dit budget. Dit overschot wordt vanuit de Gemeenschappelijke Regeling Senzer ingezet om de tekorten op de uitvoering van de participatiewet bij de andere deelnemende gemeenten af te dekken.

3.3.4. Decentralisatie Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen

Aanvankelijk zouden per 1 januari 2020 de financiële middelen voor de maatschappelijke opvang en beschermd wonen gedecentraliseerd worden naar alle gemeenten. Tot 2020 blijven de centrumgemeenten echter over deze middelen beschikken. Helmond fungeert op dit moment voor de Peel als centrumgemeente. Bij de uitwerking van een nieuw verdeelmodel is het van belang dat er een evenwichtige verdeling van middelen zal ontstaan. Een groot deel van de voorzieningen is immers in Helmond gevestigd. Wanneer de daarbij horende middelen niet beschikbaar blijven bestaat er een aanzienlijke kans dat hier een financieel nadeel voor de gemeente Helmond ontstaat.

3.3.5. Individuele WMO-voorzieningen

De financiering van WMO-voorzieningen komt in de periode 2018/2019 op verschillende manieren onder druk te staan:

- De aanbesteding die in 2017 voor de hulpmiddelen uit de WMO is gedaan leidt tot hogere uitgaven dan geraamd;
- Het risico bestaat dat de door het Rijk aangekondigde landelijke afschaffing van de eigen bijdrage WMO leidt tot een groter beroep op huishoudelijke ondersteuning. Het is nog onduidelijk in hoeverre het Rijk dit zal compenseren;
- Het toenemend beroep op WMO-begeleiding zet door. Van belang is dat deze trend via voorzieningen zoals dagbesteding in de wijken, kan worden opgevangen.
- Eind 2017 besloot de raad tot continuering van lokale compensatiemaatregelen voor inwoners met een eigen bijdrage WMO. De decembercirculaire 2017 bood geen duidelijkheid over de invulling van een landelijke besluit waarin het inkomensafhankelijke deel van deze eigen bijdrage vanaf 2019 wordt afgeschaft. Uiterlijk in de meicirculaire ontvangen gemeenten inhoudelijke informatie over deze rijksmaatregel. Zodra deze informatie beschikbaar is, volgt er een voorstel voor eventuele noodzakelijke overgangs- en/of aanvullende maatregelen.

3.3.6. Innovatie doelgroepenvervoer

De gemeente is onder meer vanuit de WMO verantwoordelijk voor speciaal doelgroepenvervoer voor inwoners met een beperking. De inzet hiervan is afhankelijk van regionale en lokale ontwikkelingen zoals:

- Het wegvallen van OV-stadslijnen c.q. de invoering van Bravoflex in Helmond, inclusief de uitkomsten uit nader onderzoek naar mogelijke instroom vanuit doelgroepenvervoer;
- Het besluit om een gezamenlijke visie op doelgroepenvervoer in de 21 MRE-gemeenten te ontwikkelen en vanuit die lijn te komen tot slimme mobiliteitsoplossingen;
- De uitkomst van aanbestedingen van contracten voor doelgroepenvervoer. De verwachting is dat deze duurder uitvallen (het huidige vervoerscontract WMO loopt tot 1 maart 2019).

3.3.7. GGD

De GGD is een gemeenschappelijke regeling van 21 gemeenten. Er is sprake van een stemverhouding op basis van het aantal inwoners. Binnen de begroting van de GGD staan zowel de exploitatiekosten als de reserves onder druk, waardoor de gemeentelijke bijdrage mogelijk gaat stijgen. In 2018 zijn de reserves weer op het minimumniveau gebracht door een eenmalige verhoging van de gemeentelijke bijdrage van € 1,02 per inwoner. Voor de begroting van 2019 is er nog een aantal financiële vraagstukken die opgelost moeten worden. Met name als gevolg van de toename van het aantal lijkschouwingen en euthanasieverklaringen in de regio. Het algemeen bestuur heeft de GGD opgeroepen om deze extra financiële vragen op te vangen binnen deze begroting, maar als dit niet lukt kan hier sprake zijn van een verhoging van 0,11 cent per inwoner, oplopend naar 0,16 cent per inwoner in 2020.

3.4. Jeugd en onderwijs

Alle kinderen en jongeren dienen gezond en veilig te kunnen opgroeien tot veerkrachtige, verantwoordelijke en zelfstandige burgers. Dit betekent dat er aandacht moet zijn voor een goede start, talentontwikkeling en een veilige omgeving.

3.4.1. Jeugdhulp

Net als de meeste gemeenten heeft Helmond in zowel 2016 als 2017 een tekort op de budgetten voor de jeugdhulp gehad. Het kabinet en de VNG hebben als onderdeel van het Interbestuurlijk Programma overeenstemming bereikt over het vormen van een speciaal fonds voor gemeenten die geconfronteerd worden met een stapeling van tekorten in het sociaal domein. In 2018 zal dit fonds € 200 miljoen bedragen. Het kabinet stelt daarvan € 100 miljoen beschikbaar. De andere helft komt ten laste van het gemeentefonds. Voor 2019 wordt gezien of een aanvulling van dit speciale fonds nodig is. Het is nog niet bekend welke voorwaarden gelden om hier een beroep op te kunnen doen.

Als het om jeugdhulp gaat, dan is het de inzet om te voldoen aan de wettelijke verantwoordelijkheid die de gemeente Helmond heeft op jeugdhulpgebied. Ander speerpunt is dat kinderen en jongeren gezond en veilig op kunnen groeien tot verantwoordelijke en zelfstandige volwassenen. Meedoen in de samenleving staat daarbij centraal. Ouders bereiden hun kinderen hierop voor. Voor de ouders die dat niet zelfstandig lukt bieden we hulp op maat. Dichtbij en in samenwerking met ouders, hun kind(eren) en omgeving.

Deze hulp valt of staat met goede inkoop van zorg en met samenwerking met onze partners. Daarbij kijken we nadrukkelijk naar multicomplexe (gezins)problematiek. Dat gegeven, plus de snelle ontwikkelingen in het veld, maken het zorglandschap erg complex.

De inkoop van jeugdhulp is op verschillende schaalniveaus georganiseerd, waarbij de gemeente Helmond één schakel in de keten is. Soms wordt dat gestuurd (samenwerking in de jeugdzorgregio), soms heeft de gemeente de regie (Producten- en Dienstencatalogus). In elke samenwerking staat de kwaliteit, beschikbaarheid en betaalbaarheid van zorg voor onze inwoners voorop. Vooral de beschikbaarheid en oplopende kosten zijn blijvende aandachtspunten. Via de inkoopstrategie en via contractmanagement kan hierop worden gestuurd. Aangezien keuzes impact kunnen hebben op de samenwerking in de regio, moet dit aspect altijd scherp worden meegewogen.

Ook kan worden gekeken naar het totale palet aan mogelijkheden binnen de budgetten van het Sociaal Domein. Om flexibel te kunnen inspelen op dat wat nodig is om inwoners te ondersteunen kan overwogen worden geen schotten te creëren tussen (de budgetten voor) jeugd en volwassenen.

3.4.2. 21 voor de jeugd

De 21 gemeenten in de regio werken onder de noemer '21 voor de jeugd' samen ten aanzien van het inkoopproces voor specialistische Jeugdhulp, JeugdzorgPlus, Veilig Thuis, Spoedeisende Zorg, Jeugdbescherming/Jeugdreclassering en Spoed voor Jeugd (crisisplaatsingen). Aangezien het hier om kwetsbare jongeren gaat, zijn de belangen zowel financieel als inhoudelijk groot.

Aandachtspunten voor de komende jaren zijn:

- Het inkoopproces met 21 gemeenten (randvoorwaarden, op- en afschalen, stepcare-match care);
- Financiële druk op de budgetten, verlaging van tarieven versus de kwaliteit van zorg en de mate waarin instellingen dit nog kunnen aanbieden;
- Het delen van expertise met het lokale veld en het stellen van kwaliteitseisen;
- Solidariteit en de verantwoordelijkheid om, met elkaar, een dekkend zorglandschap voor 21 gemeenten in stand te houden.

3.4.3 Kindermishandeling en huiselijk geweld

Huiselijk geweld (inclusief ouderenmishandeling) en kindermishandeling behoren tot de grootste problemen in onze samenleving. De kans op huiselijk geweld of kindermishandeling is groter dan de kans op andere vormen van geweld. De maatschappelijke impact is bovendien enorm. De gemeente Helmond neemt de opgave om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen en de schade ervan te beperken (inclusief het stoppen van intergenerationeel geweld) serieus. Daarmee sluit de gemeente Helmond aan bij de ambitie en de actielijnen die zijn opgeschreven in het ondersteuningsprogramma van het ministerie van VWS en het ministerie van Rechtsbescherming.

Veilig Thuis Zuidoost-Brabant is één van de belangrijke partners op dit onderwerp. Veilig Thuis registreert het aantal meldingen en adviesvragen rondom huiselijk geweld en kindermishandeling. In 2017 is het aantal meldingen met bijna 40% toegenomen ten opzichte van 2016 (van 649 naar 899). Het is een opgave om de duur van dit geweld te verkorten en de juiste aanpak en zorg in te zetten. Veilig Thuis dient de komende periode verder versterkt te worden. Binnen de gemeente vraagt dit onderwerp ook nadere aandacht, waarbij een goede samenwerking en afstemming tussen de afdeling Veiligheid & Naleving en het Sociaal Domein cruciaal is. Dit vergt extra inzet in de komende periode.

3.4.4. Onderwijshuisvesting

Het Integraal Huisvestingsplan is opgesteld voor de periode 2018-2025. Onderdeel hiervan is het actieplan 2018-2021, waarvoor € 14 miljoen beschikbaar is gesteld. Het actieplan gaat uitgevoerd worden in de wijken Mierlo-Hout, Rijpelberg, Brouwhuis en Helmond Oost. Onderdeel van dit huisvestingsplan is een bedrag van € 4.5 miljoen voor de onderwijsgebouwen in Rijpelberg. De mogelijkheden om hier een bredere wijkvoorziening van te maken worden onderzocht. De financiële consequenties hiervan zijn op dit moment nog niet inzichtelijk.

Brandevoort (waar de school Mondomijn is gehuisvest) behoort niet tot het actieplan omdat bij het opstellen van het actieplan niet kon worden voorzien dat de toename van leerlingen op deze school zo fors zou zijn. Een mogelijk antwoord op deze forse groei is het versneld bouwen van een vierde school in Brandevoort, met als locatie Brainport Smart District. Deze school is nog niet opgenomen in het Integraal Huisvestingsplan. Naar aanleiding van bovenstaande ontwikkeling zal het actieplan echter wel moeten worden herzien. Voor de periode na het actieplan (2022-2025) worden in 2019/2020 nieuwe plannen opgesteld. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de scholen en zal onder meer planvorming voor de locatie Molenstraat van het Jan van Brabant College bevatten, dat hiervoor scenario's heeft uitgewerkt.

3.5. Cultuur

Cultuur zorgt voor een positieve ontwikkeling van de stad. Helmond heeft een cultuuraanbod dat past bij ons schaalniveau waarbij er diverse mogelijkheden worden geboden om zowel cultuur te consumeren als te beleven of zelf te creëren. Door meer synergie te laten ontstaan tussen (culturele) instellingen wordt mogelijk een groter bereik behaald.

3.5.1. Theater Speelhuis en Museum Helmond

Medio 2018 wordt het nieuwe Theater Speelhuis officieel geopend. De uitdaging bij deze locatie is om tot een sluitende exploitatie te komen. Conform beschreven in de Programmabegroting 2018-2021 wordt een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar mogelijke (interne) verzelfstandiging van Theater Speelhuis en wordt bekeken wat de effecten zouden zijn van een samengaan met De Cacaofabriek. Dit kan leiden tot organisatorische en/of financiële consequenties in de toekomst. Voor Museum Helmond wordt geleerd van de ervaringen van het theater in haar zoektocht naar een optimale positionering.

3.5.2. Lucas Gasseljaar

In 2017 is het initiatief ontstaan om te komen tot het Lucas Gasseljaar in Helmond. Dit moet vanaf eind 2019 plaatsvinden. Lucas Gassel was een Helmondse meesterschilder, geboren tussen 1490 -1500 en overleden 1568/69 in Brussel. Hoogtepunt wordt de overzichtstentoonstelling in Museum Helmond. In dit kader worden diverse activiteiten met en voor Helmonders georganiseerd. Begin 2018 is de Stichting Lucas Gassel opgericht. Deze stichting coördineert en faciliteert alle activiteiten en werkt nauw samen alle partijen die betrokken zijn bij het Lucas Gasseljaar. Streven is om Lucas Gassel en Helmond op de kaart te zetten en zo bezoekers uit binnen- en buitenland aan te trekken, waarmee een positief effect wordt verwacht op de binnenstedelijke economie.

De Stichting Lucas Gassel komt in de loop van 2018 met een projectbegroting en daarbij een verzoek voor ondersteuning door de gemeente. Veel van de kosten zullen worden opgebracht door fondswerving en sponsoring. De gemeente heeft zich in 2017 aan het Lucas Gasseljaar verbonden en in de begroting middelen gereserveerd voor de tentoonstelling en het Lucas Gasseljaar (€326.000). Voor de overige activiteiten zijn op dit moment nog geen middelen beschikbaar. De Stichting Lucas Gassel prognosticeert het benodigde budget voor alle activiteiten rond € 1 miljoen. Een bijdrage vanuit de gemeente zal nodig zijn om met succes bijdragen van externe partners te realiseren.

3.5.3. Ontwikkelingen Graveerderij en Helmondse museale en cultuurhistorische collecties

Helmond heeft een aantal musea en museale en cultuurhistorische collecties. In 2016 is door Erfgoed Brabant, gezamenlijk met de collectie-eigenaren, een onderzoek verricht naar deze collecties, waarbij de collecties werden gewogen aan de hand van een aantal criteria. Dit mondde uit in een advies om te zoeken naar een groter, integraler verhaal voor de diverse collecties. Na bespreking van het onderwerp in de raadscommissie Omgeving heeft het college een extern bureau de opdracht verstrekt om, gezamenlijk met de collectie-eigenaren, te komen tot een visiedocument en een businessplan. Gezamenlijke huisvesting is daarbij het uitgangspunt. Als gewenste locatie is daarbij de Graveerderij in beeld, een leegstaand historisch fabriekspand op het Vliscoterrein. Ook voor het Edahmuseum wordt bekeken of de collectie ondergebracht kan worden in het de Graveerderij. Er zijn voor de realisatie van een eventuele invulling van de Graveerderij geen middelen beschikbaar. Het onderzoek is gestart in december 2017 en zal waarschijnlijk voor de zomer van 2018 zijn afgerond.

3.5.4. Gaviolizaal

De Gaviolizaal moet in december 2018 ontruimd zijn. Onderzoek naar alternatieve locaties voor herhuisvesting van de draaiorgels heeft geen reële mogelijkheden opgeleverd. Voordat de sloop van het gebouw aan de Torenstraat van start kan gaan moet de bestaande huurovereenkomst met de stichting Draaiorgels worden opgezegd. Vervolgens zal ontruiming van het pand worden aangezegd. Het college moet nog een besluit nemen wat er met de orgels gaat gebeuren. Het onderbrengen van de draaiorgelcollectie in de Graveerderij maakt integraal deel uit van het hierboven genoemde onderzoek. Geconditioneerde opslag in de overgang naar de mogelijke ontwikkeling in de Graveerderij zou de beste waarborg bieden voor de toekomst van de collectie als geheel. Bij een eerdere inventarisatie zijn de kosten van ontmanteling en verplaatsing van alle orgels geraamd op € 75.000 (exclusief BTW). Daarbovenop komen de jaarlijkse kosten van € 15.000 voor opslag.

3.5.5. Evenementensubsidies

Het beschikbare subsidiebudget voor reguliere evenementen is tijdelijk opgehoogd en valt per 2019 van € 187.000 weer terug naar € 137.000. Het budget wordt jaarlijks ruimschoots overvraagd. Voor 2018 bedroeg de totale som van de aanvragen ruim € 500.000 waarvan zo'n zestig tot zeventig procent als kansrijk wordt ingeschat. Daarnaast heeft de Adviescommissie subsidie evenementen suggesties aangedragen (te weten: reserveer een budget voor kleinere wijkgerichte evenementen, kwalificeer Carnaval en de Schaatsbaan als basisevenementen) waarover nog een bestuurlijk standpunt moet worden ingenomen. In het derde kwartaal van 2018 vindt een evaluatie en – waar nodig – herijking plaats van het evenementenbeleid. Daarbij staat de wijze waarop evenementensubsidies kunnen worden aangevraagd, beoordeeld en toegekend centraal.

3.5.7. Toekomst lokale media

Stichting Lokale Omroep en Televisie Helmond (in de volksmond Omroep Helmond) is tot 2020 door het Commissariaat van de Media aangewezen als lokale publieke media-instelling voor de gemeente Helmond. De omroep ontvangt jaarlijks een bijdrage van circa € 70.000 van de gemeente om invulling te kunnen geven aan haar taakstelling. Landelijk wordt gestreefd naar de vorming van streekomroepen. De omroepen in de Peelregio geven aan, dat om deze samenwerking en noodzakelijke kwaliteitsslag mogelijk te maken, extra middelen noodzakelijk zijn. Voor Omroep Helmond geldt bovendien dat er binnen Helmond een fusie wordt overwogen met het platform 'Dit is onze wijk', dat zich vooral op nieuws en communicatie via internet en sociale media richt. Mogelijk gaat ook deze samenwerking gepaard met een extra investeringsbehoefte. Welke financiële consequenties deze regionale en lokale ontwikkelingen hebben, is vooralsnog onduidelijk.

3.6. Sport & recreatie

Sport en recreatie dragen bij aan een sterke basis voor de stad. Een eigentijdse en duurzame infrastructuur stimuleert gezond gedrag, bewegen en/of ontmoeten. Hiermee wordt het welbevinden en de ontwikkeling van de inwoners van Helmond bevorderd. Tegelijkertijd zorgt deze hoogwaardige voorzieningenstructuur ervoor dat Helmond een aantrekkelijke plek is om te (komen) wonen en voor bedrijven aantrekkelijk is om zich te vestigen.

3.6.1. Ontwikkeling De Braak

Op 31 oktober 2017 heeft de gemeenteraad ingestemd met de ontwikkeling en realisatie van sport en (be-)leefcampus De Braak. In de vastgestelde Programmabegroting 2018 is de totale gemeentelijke investering van € 24,9 miljoen opgenomen. Op 20 maart 2018 zijn de overkoepelende en bilaterale samenwerkingsovereenkomsten met alle betrokken partners (OMO Scholengemeenschap, BVO Helmond Sport, amateurverenigingen en JVDI fysiotherapeuten) afgerond en ondertekend. Daarna start formeel de volgende fase van het project: de ontwerpfase en vervolgens de realisatiefase. Hiervoor is door het college in januari 2018 een projectstructuur vastgesteld, waarbij de gemeente Helmond door twee projectwethouders (portefeuillehouder Sport en portefeuillehouder Financiën) wordt vertegenwoordigd in de Stuurgroep Ontwikkeling De Braak.

De ontwikkeling van De Braak is een sociaal-maatschappelijke opgave. De visie en samenwerking binnen deze opgave wordt dit jaar verder uitgewerkt vanuit een programmatische aanpak. De ontwikkeling moet bijdragen aan de ambitie om de sociale structuur van de stad te versterken, zoals opgenomen in de strategische programma's Sociale Stad en Duurzame en Gezonde Stad. Hierbij wordt ook een directe link gelegd met de wijkontwikkelingsplannen voor Helmond-Oost en –Noord, die terug te vinden zijn binnen het strategische programma Wonen.

De ontwikkeling en realisatie van sport en (be-)leefcampus De Braak heeft effecten op de (directe) omgeving. De ontsluiting van de sportcampus op het omliggende wegen- en fietspadennetwerk is dan ook een punt voor nadere uitwerking. Dit betreft met name de aansluiting van de sport en (be-)leefcampus op de Bakelsedijk in combinatie met de wens tot herinrichting van de Bakelsedijk. Hiervoor zijn nog geen middelen gereserveerd in de begroting.

3.6.2. Nieuwe zwemvoorziening

Op 23 januari 2018 heeft het college de gemeenteraad aangegeven een haalbaarheidsonderzoek uit te gaan voeren naar een vestiging van een nieuw zwembad op De Braak. Concreet wordt daarbij gekeken naar de beste locatie voor een zwembad in de tweede fase van De Braak (de eerste fase betreft de hierboven geschetste ontwikkeling van de sport- en (be-)leefcampus).

In dit onderzoek wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de uitgangspunten zoals deze door de gemeenteraad zijn vastgesteld in de Kadernotitie Toekomst Zwemvoorziening (1 november 2016). In het nadere onderzoek zal gekeken worden of ook een publieke zwemvoorziening met een gemeentelijke investering een reële optie is. Daarbij worden de structurele kapitaallasten in beeld gebracht. In de huidige begroting staat een bedrag van € 549.000 euro per jaar gereserveerd voor het totaal van de opstal- en gebruikexploitatie.

De verwachting is dat dit haalbaarheidsonderzoek in het tweede kwartaal van 2018 kan worden afgerond, zodat de gemeenteraad een besluit kan nemen. Een besluit over de dekking van mogelijke investeringskosten en structurele lasten wordt genomen bij de vaststelling van de Programmabegroting 2019 (najaar 2018). De globale planning is vooralsnog om in 2021 de nieuwe zwemvoorziening in gebruik te nemen.

3.6.3. Visie Sport Mierlo-Hout en Stiphout-Molenven

In de wijk Mierlo-Hout zijn verschillende sportverenigingen, scholen en maatschappelijke organisaties actief op het gebied van sport. In september 2016 is door de wijkraad in het Wijk Actie Plan 2016-2018 opgenomen dat de bestaande sportvoorzieningen opgeknapt dienen te worden. Tijdens het wijkbezoek van het college is aan de wijkraad gevraagd om met een toekomstvisie op het gebied van sport te komen. In de programmabegroting is de visie als op te leveren beleidsdocument ook benoemd. Begin februari 2018 heeft de wijkraad de visie voor een nieuw sportcomplex gepresenteerd aan de gemeenteraad. Voor uitvoering van de visie zijn ook vanuit de gemeenten extra middelen of personele inzet noodzakelijk. Deze visie zal ook betrokken worden bij de uitwerking van de vorig jaar vastgestelde Visie Amateurvoetbal, waarbij de inmiddels aangestelde voetbalcoördinator de opdracht heeft om de samenwerking tussen de verenigingen te versterken. Zoals geldt voor de ontwikkelingen in Mierlo-Hout worden ook de ontwikkelingen op Sportpark Molenven in de wijk Stiphout in dit licht bekeken.

3.6.4. Ontwikkeling Groene Peelvallei

In de Groene Peelvallei worden ontwikkelingen in dagrecreatie en verblijfsrecreatie gestimuleerd. De uitgangspunten van dit project zijn gebaseerd op duurzaamheid, natuur en recreatie. De onderhoudskosten zijn vooralsnog incidenteel gedekt, maar zouden structureel moeten worden geborgd. De kosten betreffen ca € 80.000 per jaar. In de huidige reserve voor de Groene Peelvallei resteert een bedrag van €246.000.

3.6.5. Cofinanciering buurtsportcoaches

In 2009 is voor de combinatiefunctionarissen structurele cofinanciering geregeld. In 2012 is deze formatie uitgebreid met 2,68 fte buurtsportcoaches. De 60% cofinanciering (40% van de personele lasten wordt door het Rijk gedekt) voor de buurtsportcoaches is tot op heden telkens gedekt uit verschillende posten. Er is nu dekking voorzien tot en met 2018.

3.7. Economisch beleid & werkgelegenheid

De ambitie van de gemeente Helmond, met name vertolkt binnen de Strategische Agenda 2016 -2020, is het realiseren van meer werkgelegenheid. Een dynamische economie is hiervoor randvoorwaardelijk. Dit gebeurt onder meer door het stimuleren van het ondernemersklimaat.

3.7.1. Ontwikkeling bedrijventerrein BZOB-Oost

Op 9 mei 2017 heeft de gemeenteraad ingestemd met het totaalpakket Programmering bedrijventerreinen Stedelijk Gebied Eindhoven, waarin subregionaal afspraken zijn gemaakt over de herprogrammering van drie bedrijventerreinen in Helmond: Businesspark Brandevoort (15 hectare rood, 12,4 hectare groen), Varenschut (75 hectare rood) en BZOB (23 hectare groen, 37 hectare oranje). Voor de groene gedeeltes van BZOB is het college in januari 2017 gestart met de eerste fase van planontwikkeling. Op dit moment loopt de onderzoeksfase op het gebied van flora en fauna, financiële haalbaarheid, risico op planschade, natuurcompensatie en concept-plan MER. Naar verwachting is deze onderzoeksfase maart 2018 afgerond. Met name stikstof is een kritisch aspect voor de ontwikkeling van BZOB-Oost. Waarschijnlijk moet de gemeente gebruik maken van het landelijke Programma Aanpak Stikstof (PAS) om voldoende milieuruimte voor het terrein veilig te stellen. Provinciale Staten stellen dit naar verwachting in het najaar 2018 vast. Na afronding van de bestemmingsplanonderzoeken wordt als volgende voorbereidende stap in het proces het concept-bestemmingsplan voor BZOB-Oost opgesteld.

Tegelijkertijd is het college in januari 2018 het proces 'Mutual Gains Approach' gestart. In dit proces wordt verkend of de stakeholders bereid zijn tot een gemeenschappelijk belangenperspectief te komen en vervolgens mogelijke oplossingsrichtingen kunnen formuleren. De onafhankelijke procesbegeleider van het MGA-traject levert voor 1 april 2018 een rapportage op met de resultaten van de eerste verkennende fase van dit proces.

De gemeenteraad is over bovenstaande ontwikkelingen door middel van een raadsinformatiebrief op 7 december 2017 geïnformeerd. Naar verwachting kunnen het (nieuwe) college en de gemeenteraad in het najaar van 2018 een besluit nemen over het al dan niet formeel in procedure brengen van het bestemmingsplan.

3.7.2. Regionale bedrijventerreinenprogrammering in relatie tot de Peel

In het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE) zijn vergaande afspraken gemaakt voor een gezamenlijke bedrijventerreinprogrammering. In de Peel zijn deze afspraken er nog niet. De discussie hierover gaat in 2018 van start.

3.7.3. Techniekeducatieprogramma

In het kader van de uitvoering van het Technologiepact Helmond, het Brainport Technologiepact Next Generation en de Nationale Actieagenda van Brainport is er een meerjarig techniekeducatieprogramma ontwikkeld. Dit programma loopt in 2018 af. De gemeente Helmond heeft hieraan, over een periode van drie jaar, € 80.000 euro per jaar bijgedragen. Dit jaar zal een nieuwe afweging gemaakt moeten worden over het al dan niet voortzetten van dit programma, en zo ja in welke vorm. Dit vereist ook een financiële afweging.

3.7.4. Herstructurering Induma-West

In navolging van Induma-Oost wordt ook het Bedrijventerrein Induma-West geherstructureerd. Hierbij wordt uitgegaan van het 'verdien de ruimte principe'; de vraag staat centraal. De gemeente heeft een plan voor de herontwikkeling van de openbare ruimte gemaakt, waarbij geëxperimenteerd wordt met de 'stedelijke kavelruil'. Deze aanpak is vanwege haar perspectief opgenomen in de pilot Stedelijke Kavelruil van het Ministerie van I&W en het Kadaster. Voordat de plannen voor de openbare ruimte worden voortgezet, krijgen eigenaren eerst de kans om via de onderlinge verkoop of ruil van vastgoed structuurverbeteringen aan te brengen. De gesprekken en planvorming verlopen positief, waardoor het mogelijk is dat de eerste vrijwillige stedelijke kavelruil van Nederland in Helmond plaatsvindt. Vanwege het complexe karakter loopt de planning wel enige vertraging op. Samen met andere partijen, zoals de provincie, wordt gekeken hoe de herstructurering van Induma-Oost verder op een hoger plan kan worden gebracht.

3.7.5. Economische activiteiten

Voor de financiering van activiteiten zoals de Dutch Technology Week (DTW) en de Dutch Design Week (DDW) werd voorheen op incidentele basis gekeken naar cultuur- en leisurebudgetten. In aanloop naar de nieuwe Programmabegroting wordt in 2018 bezien of er structurele bronnen voor deze evenementen kunnen worden aangewezen. Dit vanuit de gedachte dat een actieve participatie bijdraagt aan de doelstellingen op het vlak van Economie en Werkgelegenheid. Op het vlak van de DTW moet worden gedacht aan de kans die dit evenement biedt om een brede doelgroep te interesseren voor techniek en techniekeducatie. Dit geldt ook voor de Dutch Design Week, maar dan op het gebied van de voor Helmond zo kenmerkende maakindustrie en (social) design. Zo ontstaan ook kansen om jongeren en mensen zonder werk te koppelen aan de technologiesector en hen zo dichterbij werk te brengen.

3.8. Ruimtelijke Ordening & Volkshuisvesting

Met inachtneming van Rijks-, provinciaal en regionaal beleid werkt Helmond de komende jaren aan de integrale ontwikkeling van de stad. Daarbij wordt gestreefd naar een evenwichtige afstemming tussen woningen, bedrijventerreinen, voorzieningen, groen en recreatie.

3.8.1 Invoering Omgevingswet

De snel en fundamenteel veranderende samenleving maakt dat het huidige omgevingsrecht niet meer van deze tijd is. Per 2021 worden daarom alle wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water gebundeld in de nieuwe Omgevingswet en de bijbehorende Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's). De nieuwe Omgevingswet vraagt om een andere werk- en denkwijze van overheden, burgers en bedrijven. Het doel van de wet is minder en overzichtelijke regels, meer ruimte voor initiatieven, lokaal maatwerk en het geven en vragen van vertrouwen. Het doel van een initiatief staat centraal in tegenstelling tot de vraag of iets wel mag.

Met behulp van zes kerninstrumenten wil de wetgever de doelstellingen van de wet behalen. Er wordt gestreefd naar het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een doelmatig beheer, gebruik en ontwikkeling hiervan. Dit vraagt een verandering van structuur, cultuur en werkwijzen op systeemniveau. Gemeenten krijgen met de invoering van de Omgevingswet namelijk niet alleen te maken met nieuwe juridische instrumenten, zoals het omgevingsplan en een digitaliseringsvraagstuk, maar bovenal met een veranderkundige opgave. De nieuwe omgevingswet sluit daarbij aan op de ingezette organisatieontwikkeling van onze gemeente. De ambtelijke organisatie gaat vraagstukken integraal beschouwen en stimuleert de omgeving en participatie. In overleg met de buitenwereld. Dat betekent dat vaker gekozen zal worden voor maatwerk en dat we zaken mogelijk maken tenzij, in plaats van afkeuren, mits. Dit vraagt een andere manier van denken bij ambtenaren, maar ook bij inwoners en het bestuur.

Samen met de raad zoeken we daarom vanaf 2018 naar antwoorden op vragen die aansluiten bij de geest van de Omgevingswet. Daarom staat 2018 in het teken van experimenteren. Concrete projecten die daarin een rol krijgen zijn bijvoorbeeld de revitalisering van de Annawijk en Brainport Smart District. Doel is om de op te stellen visies/plannen uit te werken in de geest van de nieuwe Omgevingswet. Mede aan de hand van de uitkomsten van deze experimenten zal in 2019 gewerkt worden aan het opstellen van een Omgevingsvisie, die in de plaats komt van de inmiddels gedateerde Structuurvisie Helmond 2030. Daarop vooruitlopend zal in 2018 ook gewerkt worden aan de gemeentelijke reactie op de ontwerp-Provinciale Omgevingsvisie, die uiteindelijk de basis vormt voor de gemeentelijke Omgevingsvisie.

3.9. Stedelijke Vernieuwing

Helmond werkt aan een aantrekkelijke woonomgeving en een aantrekkelijk centrum met goede winkelvoorzieningen en zo min mogelijk leegstand van Retail. Dit krijgt vooral gestalte via de programma's Wonen, Centrumontwikkeling en Duurzame & Gezonde Stad (zie teksten daarover eerder in dit document).

3.10. Verkeer & Mobiliteit

Helmond wil een goed bereikbare stad zijn. Met de toepassing van slimme mobiliteitsoplossingen wordt bovendien geprobeerd een belangrijke bijdrage te leveren aan het verbeteren van de verkeersveiligheid van alle weggebruikers.

3.10.1 Parkeerbeleid Centrum

Een goede bereikbaarheid en toegankelijkheid van het centrum zijn van belang voor zowel een goed functionerend winkelcentrum als voor een goed woon- en verblijfsklimaat. De toekomstige bereikbaarheid van het centrum van Helmond, inclusief de daarbij behorende parkeeroplossingen, zijn onderwerp van onderzoek. Hierbij wordt nadrukkelijk ook naar slimme mobiliteitsoplossingen gekeken. Ook voor de bedrijven die in het centrum zijn gehuisvest, zijn bereikbaarheid en adequate parkeeroplossingen van belang. Een van de onderwerpen die in de Centrumvisie is omschreven is het verkeersluw maken van een deel van de Kanaaldijk. Ook de mogelijke effecten hiervan worden in het onderzoek betrokken.

In het plan Suytkade, grenzend aan het centrum van de stad, is er in toenemende mate sprake van parkeerproblematiek. Het parkeerterrein bij de Cacaofabriek vangt dit gedeeltelijk op, maar dit gaat ten koste van de parkeermogelijkheden voor de bezoekers van de Cacaofabriek. Op deze plek parkeren ook veel gemeenteambtenaren; ook dit wordt in het onderzoek meegenomen. Ten aanzien van de parkeerproblematiek op Suytkade wordt een quick scan uitgevoerd naar mogelijke oplossingen, waarbij de haalbaarheid en financiële consequenties inzichtelijk zullen worden gemaakt.

In het algemeen geldt dat de parkeerexploitatie in Helmond structureel € 150.000 minder oplevert dan begroot. De parkeerexploitatie wordt nader geanalyseerd om de gevolgen van mogelijke aanpassingen te duiden.

3.11. Openbare ruimte en natuurbescherming

Helmond realiseert een veilige, prettige, gezonde en duurzame openbare ruimte die aansluit bij de behoeften van inwoners en bedrijven. Bij de ontwikkeling en het beheer van de openbare ruimte staan maatschappelijke doelen zoals gezondheid en klimaatadaptatie steeds meer centraal.

3.11.1. Opgaven natuurontwikkeling en natuurcompensatie

Er liggen voor de gemeente Helmond drie opgaven voor natuurontwikkeling en natuurcompensatie:

1. De gemeente Helmond ondersteunt samen met de vier andere grote steden in Noord-Brabant (B5) de provincie bij de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant (NNB). De Brabantse B5-steden ontwikkelen minimaal 500 hectare aan nieuwe natuur en minimaal 400 km² ecologische verbindingzones. De gemeente Helmond versterkt en ontwikkelt binnen het B5-bod maximaal 45 hectare nieuwe natuur, die financieel gedekt is vanuit het cofinancieringsfonds. In de begroting is een eerste tranche van € 500.000 opgenomen. Op dit moment vindt de uitwerking hiervan plaats (zie raadsinformatiebrief van 4 oktober 2017). Voor volledige uitvoering van het Natuurbod is een aanvullende bedrag nodig van zo'n € 2 miljoen.
2. Voor de realisatie van het N279-project ligt er een provinciale compensatieopgave van 65 hectare. De financiële dekking van deze opgave komt volledig ten laste van de provincie. De provincie neemt in het voorjaar 2018 hierover een besluit.
3. In het vorige coalitieakkoord (2014) is afgesproken dat bij doorontwikkeling van 23 hectare van het BZOB-deel er direct ten zuiden van Brouwhuis, en zo nodig bij de Berkendonkse plas, natuurcompensatie plaatsvindt (1 2/3 keer het aantal hectare). Dit moet in goed overleg met bewoners in de omgeving gebeuren. Voor BZOB-Oost ligt er een opgave van 55 hectare, die in principe ten laste komt van de nog op te zetten grondexploitatie. Zie voor de stand van zaken voor de ontwikkeling van BZOB-Oost, paragraaf 3.7.1.

De opgaven op het gebied van natuurcompensatie zullen vanaf 2019/2020 ook consequenties met zich meebrengen voor de beheerlasten, waarbij de hoogte afhangt van de hoeveelheid hectare en de ambities.

3.11.2. Blink; evaluatie en Ondernemingsplan

De reguliere evaluatie van de Gemeenschappelijke Regeling Blink is recent uitgevoerd en wordt op korte termijn vastgesteld. In de komende periode wordt nader onderzocht of een verdere bundeling van uitvoerende taken bij Blink kan bijdragen aan een hogere efficiency en kwaliteit.

3.11.3. Meerkosten onkruidbestrijding verharding

Vanwege de overgang naar chemievrije onkruidbestrijding en ontwikkelingen op de markt stijgen – uitgaande van het huidige kwaliteitsniveau – de kosten voor bestrijding van onkruid op verharding vanaf 2018 naar verwachting structureel met circa € 100.000 per jaar. Afgewogen dient te worden hoe deze verwachte kostenstijging zich verhoudt tot het gewenste kwaliteitsniveau.

3.11.4. Areaaluitbreiding

De openbare ruimte is continu onderhevig aan veranderingen, zowel op kwalitatief (gewenst kwaliteitsniveau) als kwantitatief (toename areaal) vlak. Een voorbeeld hiervan is de realisatie van het Havenpark in het centrum van Helmond. Dit heeft gevolgen voor het benodigde budget. Bij de begrotingsbehandeling van 2018 is een motie aangenomen die vraagt om de (financiële) consequenties van de areaaluitbreiding inzichtelijk te maken.

Bij de verdere uitwerking wordt in beeld gebracht wat de huidige staat van de openbare ruimte is, welk areaal beheerd dient te worden en op welk kwaliteitsniveau. Dit vertalen we naar het hiervoor benodigde budget. Dit heeft mogelijk tot gevolg dat budgetten herverdeeld moeten worden en/of weer aansluiting moeten krijgen bij het aanwezige areaal. Jaarlijks zal in beeld gebracht worden wat de wijzigingen in het voorgaande jaar zijn geweest en met welke omvang de begroting hierop aangepast moet worden.

3.12. Milieu

Helmond wil in 2035 klimaatneutraal zijn. Leefbaarheid en duurzaamheid, voor huidige en toekomstige generaties, zijn leidend in onze aanpak op het gebied van wonen, ondernemen en verblijven in de stad.

3.11.5. Afvalbeleid

In de Kadernotitie Afvalbeleid (maart 2014) staat dat voor 2020 op hoofdlijnen wordt gestreefd naar een hergebruik van 75% of meer van al het huishoudelijk afval. Per inwoner wordt daarbij niet meer dan 100 kg restafval ingezameld. Deze doelstelling wordt op dit moment niet gehaald. Daarom zijn er in totaal dertien ambities uitgesproken die aan dit streven kunnen bijdragen. Tot op heden lag de focus op de aanpak van grondstofstromen die, ongeacht toekomstige ontwikkeling, blijvend afzonderlijk (bronscheiding) moeten worden ingezameld en kunnen worden hergebruikt. Dit betreft glas, PMD, OPK en textiel. Hiermee worden de beoogde hergebruikpercentages gehaald.

In een tweede fase komen de overige stromen (GFT, restafval, KGA, e.d.) en de mogelijke ontwikkelingen rondom nieuwe verwerkingsmethodes (met name op het gebied van 'nascheiding') aan bod. Ook wordt gekeken naar een nieuwe inzamelstructuur (zoals omgekeerd inzamelen). Daarnaast is de vergistingsfabriek Renescience in Eindhoven in beeld voor de verwerking van organisch afval. Deze tweede fase wordt in 2018 voorbereid en de bestuurlijke keuzes hiervoor zullen in 2019/2020 aan de orde komen.

3.11.6. Asbestsanering

Vanaf 2024 zijn asbestdaken verboden in Nederland. De Rijksoverheid heeft hiertoe besloten, omdat er door verwerking van asbestdaken steeds meer ongezonde asbestvezels in de lucht kunnen komen. Concreet betekent deze maatregelen dat eigenaren van gebouwen met asbesthoudende dakbedekking deze voor 2024 moeten (laten) verwijderen.

In 2017 is een onderzoek gedaan in Helmond waaruit blijkt dat er in totaal ruim 135.000 m² asbestdaken verwijderd moeten worden. De asbestdaken zitten vooral op schuurtjes en bijgebouwen van particulieren en corporaties, bedrijven en gemeentelijke gebouwen. Om 2024 te halen moet er nu actie ondernomen worden. Hiervoor is een plan van aanpak gereed. De primaire verantwoordelijkheid voor deze actie ligt bij de eigenaren. Zeker in de communicatie is het aan de gemeente Helmond om huiseigenaren en bedrijven aan te sporen dit ook daadwerkelijk te doen. Of mensen hierbij ondersteund worden met een lening/subsidie is een politiek-bestuurlijke keuze.

3.13. Bestuur & Organisatie

3.13.1 Nieuwe vergaderstructuur raad en commissies

Op 29 november 2017 heeft de gemeenteraad een nieuwe vergaderstructuur voor raad en commissies vastgesteld, die ingaat vanaf de nieuwe raadsperiode. Hiervoor is op 27 februari 2018 ook de verordening op de raadscommissies en het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad aangepast.

Uitgangspunten voor deze bestuurlijke vernieuwing zijn:

- Raad vooraan in het proces: meer betrokkenheid van de raad bij majeure onderwerpen vooraan in het proces en duidelijke procesafspraken over het te volgen besluitvormingstraject. De Strategische Agenda is daarbij leidend.
- Inspraak en interactie: meer gebruik maken van beginspraakavonden en hoorzittingen voor raadscommissies, en de mogelijkheid voor het college ook een informeel overleg (inloopavond) met burgers en raadsleden (en burgercommissieleden) te organiseren over onderwerpen die op de agenda van een raadscommissie zijn of worden geplaatst.
- Begrotingscyclus: een meer inhoudelijke bespreking van beleidskaders voor de begroting en de bespreking van de beleidsprogramma's.

Praktisch komt dit erop neer dat alle vergaderingen voortaan op een vaste dag, de dinsdag, plaatsvinden. Het aantal commissie is teruggedgaan naar twee: Inwoners en Omgeving. Deze commissies kennen twee soorten vergaderingen: opiniecommissies (beeldvormend van opzet) en adviescommissies (adviserend). De vier-wekelijkse vergadercyclus begint met een bijeenkomst van het presidium (agendavorming door burgemeester, fractievoorzitters en commissievoorzitters). Een week daarna volgen de adviescommissies, een week daarna de opiniecommissies en weer een week later de besluitvormende raadsvergadering. Daarmee kent de raadskalender zo'n zeven tot acht vergadercycli per jaar.

3.13.2 Wijkgericht werken en burgerparticipatie

In 2015 is de evaluatie van het wijkgericht werken onder de titel 'Samen denken, Samen doen' vastgesteld. De algemene conclusie luidde dat het wijkgericht werken op de goede weg is, waarbij de doorontwikkeling zich vooral moet richten op:

- Slimme verbindingen, netwerken en het benutten van de burgerkracht (oploskracht) in de wijk;
- Daarbij moet er meer aandacht zijn voor het belang van communicatie en draagkracht. Niet in alle wijken lukt het om voldoende en gekwalificeerde bestuursleden te vinden voor de wijkraad. In deze situaties kan overwogen worden om op een andere manier (zonder wijkraad of in een andere structuurvorm) de initiatieven en groepen in de wijk met elkaar te verbinden. Hierbij spelen de opbouwwerker en wijkadviseur een belangrijke, voorttrekkende rol.

Het huidige college van burgemeester en wethouders bezoekt elke Helmondse wijk 1 keer per jaar. Tijdens dit wijkbezoek worden inwoners, ondernemers en leden van maatschappelijke organisaties uit de wijk actief uitgenodigd om de dialoog met de collegeleden aan te gaan. Dit concept is toe aan een vernieuwing.

3.13.3 Inclusieve stad

In Mechelen, de Belgische stad waarmee Helmond een stedenband heeft, voert het lokaal bestuur een algemeen en inclusief beleid gericht op de gehele samenleving. Gevolg hiervan is dat er steeds minder in afzonderlijke doelgroepen wordt gedacht. Alle beleidsdomeinen nemen hun verantwoordelijkheid om het beleid af te stemmen op de diversiteit in de samenleving en dit door het hele proces van beleidsvoering door te voeren (voorbereiding, besluitvorming, uitvoering en evaluatie).

Naar aanleiding van de bestuurlijke ontmoeting eind 2017 met de stad Mechelen heeft het college de ambtelijke organisatie gevraagd te verkennen wat de reikwijdte en betekenis kan zijn van een inclusieve benadering van alle beleidsterreinen. Ook de raad heeft zich over dit thema uitgesproken, door het raadsbreed aannemen van een motie waarin het college wordt gevraagd "de inclusieve samenleving" – net als duurzaamheid en gezondheid – als uitgangspunt te nemen bij de voorbereidingen op de Helmondse Omgevingsvisie.

3.13.4 Helmond Marketing

Op 26 september 2017 heeft de gemeenteraad besloten Helmond Marketing per 1 januari 2018 de zogenaamde DAEB-status toe te kennen. DAEB staat voor 'Diensten van Algemeen Economisch Belang'. Dit besluit houdt in dat Helmond Marketing een aantal specifieke taken krijgt toegewezen vanuit de gemeente die het algemeen economisch belang dienen en die de markt zonder overheidsoptreden niet of niet onder dezelfde voorwaarden zou verrichten. De gemeente heeft de volgende DAEB-taken toegewezen:

- Positionering en profilering van Helmond (op basis van de Strategische Agenda);
- Campagneontwikkeling en stadspromotie van Helmond;
- Initiëren, stimuleren en ondersteunen van initiatieven binnen Helmond;
- Onderzoeken/monitoren van de effecten en resultaten van inspanningen.

Het huidige gemeentelijke budget voor Helmond Marketing bedraagt circa € 315.000, waarmee deze taken op basisniveau kunnen worden uitgevoerd. Het ambitieniveau van Helmond Marketing, gebaseerd op de opgaven voor de stad die onder meer in de Strategische Agenda worden benoemd, liggen echter op een hoger niveau. Het betreft onder meer:

- Het oppakken van de regierol in regiomarketing van de Peel en samenwerking van de lokale VVV's;
- Het initiëren van additionele projecten met het Innovatiehuis de Peel;
- Intensievere samenwerking met de VVV;
- Intensievere samenwerking met Brainport en haar marketingprojecten.

Het vergt een bestuurlijke afweging om het gewenste ambitieniveau en de daarbij behorende middelen te benoemen.

3.13.5 Organisatieontwikkeling

In 2016 is de nieuwe organisatievisie 'Mensen maken de stad, Samen maken we het verschil!' vastgesteld. Gestreefd wordt naar een wendbare organisatie die klaar is voor de uitdagingen van de toekomst. Dat houdt in: een minder hiërarchische organisatie, een sterkere strategische focus (opgaven strategische agenda centraal), aansluiting op de digitale snelweg en komen tot andere vormen van samenwerking (meer horizontaal gericht).

Om tot een moderne, flexibele organisatie te komen zijn de volgende strategische pijlers geformuleerd:

- Dienstverlening is standaard waar het kan en biedt maatwerk waar nodig;
- De basis is op orde en maximaal gestandaardiseerd en gedigitaliseerd;
- Er is onderscheid tussen strategisch- en tactisch/operationeel beleid;
- Co-creatie: beleidsontwikkeling vindt plaats via samenwerking en binnen netwerken (in- en extern);
- We werken volgens het principe opdrachtgeverschap – opdrachtnemerschap (o.a. programmasturing);
- De organisatie wordt ingericht vanuit prestaties (performance, cultuur, leiderschap).

Financiële taakstelling organisatie

De financiële taakstelling op de organisatie bedraagt een structurele bezuiniging van ruim € 5,8 miljoen in 2021. Hiervan is per 1 januari 2018 circa € 5,1 miljoen gerealiseerd. Dit is bereikt door de ingevulde taakstelling op personeel binnen de afdelingen, de ingevulde taakstelling op de gemeentelijke inkoop, de besparing op het aantal managers na de reorganisatie, de ingevulde taakstelling bij de ontvlechting van Werk & Inkomen, en de bezuiniging op de materiële budgetten van de organisatie.

Er resteert richting 2021 nog een financiële opgave van in totaal ruim € 700.000. De verwachting is dat deze resterende taakstelling kan worden gerealiseerd door de al geplande invulling van de taakstelling op personeel binnen enkele afdelingen; € 578.000 in 2019 en € 149.000 in 2020. Hiermee kan de structurele bezuiniging van ruim € 5,8 miljoen volledig worden gerealiseerd.

Extra middelen nodig

Tegelijkertijd kan worden geconstateerd dat het bestuurlijke ambitieniveau en het op orde brengen van de basisprocessen in de organisatie een zware wissel trekken op de organisatieontwikkeling en de hiervoor in de begroting eenmalig extra beschikbaar gestelde middelen van € 4 miljoen euro.

In de eerste plaats is het bestuurlijk ambitieniveau sinds de vaststelling van de Strategische Agenda in 2016 gegroeid. Met nieuwe bestuurlijke opgaven als de ontwikkeling van Brainport Smart District, de energietransitie, preventieve gezondheid, digitale infrastructuur (glasvezel) en de ontwikkeling van sport- en (be)leefcampus De Braak. Daarnaast zijn er nieuwe agenda's met de bijbehorende governance in ontwikkeling binnen de regionale samenwerkingsverbanden: Stedelijk Gebied Eindhoven, Innovatiehuis De Peel, BrabantStad en Metropoolregio Eindhoven. Deze ambities vragen om extra ambtelijke inzet.

In de tweede plaats vraagt de bedrijfsvoering van de organisatie aandacht en (extra) inzet om de basis op een goed professioneel basisniveau te brengen. In de Managementletter 2017 van accountant Deloitte is gesteld dat er binnen de beheersorganisatie een aantal grote uitdagingen is. Hierbij gaat het om de onderdelen cultuurverandering (soft controls), risicomanagement, ICT, managementinformatie, accounting, administratieve organisatie en interne beheersing. Deloitte heeft het college geadviseerd aandacht te besteden aan extra investeringen in capaciteit en kwaliteit en op versterking van de sturing.

Het college heeft in een reactie op de Managementletter (18 januari 2018) de door Deloitte geschetste uitdagingen in de volle omvang onderkend. De basis van de bedrijfsvoering moet op orde worden gebracht om het ambitieniveau van de organisatie te kunnen blijven bestendigen.

Binnen het huidige budget voor de organisatieontwikkeling van € 4 miljoen is ruim € 700.000 inmiddels bestemd voor extra investeringen in de capaciteit voor het versneld op orde brengen van de bedrijfsvoering, in het bijzonder binnen de afdeling Financiën. Daarnaast is het resterende beschikbare budget voor de organisatieontwikkeling nodig voor investeringen in onder meer de kwaliteit van de digitale werkomgeving, mobiliteit en opleiding van personeel.

Om ook in de nieuwe bestuursperiode bestaande en mogelijk ook nieuwe ambities te kunnen blijven waarmaken zullen extra middelen nodig zijn. In maart 2016 heeft het college in een raadsinformatiebrief al de mogelijkheid open gehouden dat de organisatieontwikkeling mogelijk meer geld kan kosten, afgezet tegen het gewenste ambitieniveau. Het college verwacht dat nieuwe eenmalige investeringen nodig zijn van circa € 4 miljoen. Hiermee kan een evenwichtige balans worden bereikt tussen de gewenste bestuurlijke ambities (beleidsprogramma's), de beschikbare financiële middelen en de personele capaciteit die zowel kwantitatief als kwalitatief nodig is.

3.13.6 Toekomstgericht werken

Een moderne, wendbare organisatie vraagt ook om een toekomstbestendige manier van werken, inclusief een nieuw huisvestingsconcept. In het project Toekomstgericht Werken wordt de visie hierop uitgewerkt en worden scenario's gegeven om de gemeentelijke huisvesting en het werkconcept toekomstbestendig te maken. Het gaat daarbij over de wijze waarop en waar de gemeente wil samenwerken met inwoners, instellingen en bedrijven. De manier waarop wordt gewerkt en waarop interactie plaatsvindt – ook met de gemeenteraad – staat daarbij centraal. De noodzaak om op korte termijn tot actie te komen is niet alleen gelegen in de ambities en de geformuleerde toekomstvisie, maar ook in de (gedateerde) staat van de huidige gemeentelijke gebouwen. De wijze waarop Helmond zich – ook als werkgever – naar buiten toe profileert staat immers haaks op de staat van de werkomgeving, waarin ambtenaren en partners het werk uitvoeren. Dit belemmert de gemeente niet alleen bij de werving van nieuw personeel, maar heeft mogelijk ook negatieve effecten op het werkplezier van de huidige medewerkers.

Uit een eerste haalbaarheidsstudie en contourenvoorstel aan het college blijkt dat investeringen noodzakelijk zijn om de huisvesting en het werkconcept van de gemeente toekomstbestendig te maken. In februari 2018 heeft het college de urgentie van het Toekomstgericht Werken (inclusief de aanpak van de huisvesting) onderkend en verzocht om een nadere verkenning van scenario's. In de loop van 2018 zullen deze verschillende scenario's, met een financiële doorrekening, aan het nieuwe college worden voorgelegd. Op basis hiervan kan vervolgens worden overgegaan tot besluitvorming. Er zal daarbij niet slechts aandacht zijn voor de financiële businesscase, maar ook voor het organisatorisch en maatschappelijk rendement. In het programma wordt gewerkt met variabelen zoals het aantal werkplekken, de integratie van (maatschappelijke) instellingen en de ambities op gebied van duurzaamheid.

4. Financiële kaders

4.1 Stand van zaken huidige begroting – Budgettair beeld

Hieronder volgt de weergave van het budgettair beeld voor de jaarschijven 2019 t/m 2022.

(bedragen x € 1.000)

Budgettair beeld	Meerjarenbegroting			
	2019	2020	2021	2022
Saldo nieuwe ontwikkelingen 2019-2022	0	0	0	0

Stand lasten en baten 2019-2022				
Lasten	350.350	333.624	330.680	330.680
Baten	350.350	333.624	330.680	330.680
Saldo lasten en baten	0	0	0	0

Tussentijdse neutrale bijstellingen				
Amendementen	0	0	0	0
Doorwerking 2e Berap 2017 lasten	3.124	3.109	3.089	3.069
Doorwerking 2e Berap 2017 baten	3.124	3.109	3.089	3.069
Saldo lasten en baten (na neutrale bijstellingen)	0	0	0	0

Actueel beeld Begroting 2019-2022				
Lasten	353.474	336.733	333.769	333.749
Baten	353.474	336.733	333.769	333.749
Saldo lasten en baten	0	0	0	0

4.2 Budgettair beeld – structurele ruimte

4.2.1 Ontwikkelingen algemene uitkering

In de begroting 2018 is nog geen rekening gehouden met de ontwikkelingen ten aanzien van het gemeentefonds die volgen uit de september- en decembercirculaire 2017. Omdat de gevolgen van het regeerakkoord nog niet cijfermatig in deze circulaire verwerkt zijn, zijn de effecten die hieruit volgen – ruim € 30.000 structureel – zeer beperkt.

Op 14 februari 2018 is het Interbestuurlijk Programma (IBP) ondertekend. Hierin zijn programmatische afspraken gemaakt over de aanpak van opgaven waarin verschillende overheden en maatschappelijke partners een rol hebben. Als gevolg hiervan wordt rond de gemeenteraadsverkiezingen (21 maart 2018) een extra gemeentefondscirculaire uitgebracht. Zodra de gevolgen bekend zijn worden deze gedeeld met de gemeenteraad.

4.2.2 Rentekosten grondbedrijf

Door de wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is de toerekening van rentekosten aan grondexploitaties sinds 2016 gemaximeerd. Hiertegenover staat dat ook aan de voorziening verlieslatende grondexploitaties een lagere rente wordt toegerekend. Dit leidt per saldo tot een nadeel op de dekking van de rentekosten en tot een voordeel op de grondexploitaties. Op basis hiervan is bij de Programmabegroting 2017-2020 besloten om tot en met 2020 voorlopig dit nadeel jaarlijks te verrekenen met de algemene reserve grondbedrijf. In de Voorjaarsnota 2017 is dit ook voor wat betreft het jaar 2021 voorgesteld in afwachting van een structurele oplossing. Gezien de verdere afwikkeling van de lopende grondexploitaties en de daarmee teruglopende financiering wordt vanaf 2021 rekening gehouden met een financieel tekort van € 1,5 miljoen structureel.

Vanaf 2018 is jaarlijks € 300.000 structureel opgelost door het verlagen van de begrote post “rentelasten”. Uit een analyse is gebleken dat deze post al enige tijd te hoog wordt begroot en dat de gerealiseerde rentelasten ieder jaar lager uitvallen.

Voor het resterende bedrag van € 1,2 miljoen structureel wordt, zoals verwoord in de begroting 2018, ieder jaar opnieuw bezien in hoeverre we jaarlijks € 300.000 kunnen afzonderen van de reële ruimte uit het Gemeentefonds. Daardoor zou dit probleem in 2022 structureel kunnen zijn opgelost. Mocht dit in een bepaald jaar niet mogelijk blijken omdat de reële ruimte dit niet toestaat, dan kan een alternatief voorstel worden ingebracht óf kan worden besloten om te temporiseren waardoor het oplossen van het probleem langer duurt. Op het moment dat door een meevallende gemeentefondsuitkering het structurele probleem van € 1,2 miljoen (deels) eerder opgelost kan worden, dan betekent dit dat minder onttrokken hoeft te worden aan de algemene reserve grondbedrijf. De ruimte die daarmee ontstaat kan incidenteel ingezet worden.

4.2.3 Tarievenbeleid

Het tarievenbeleid vraagt aandacht vanuit twee invalshoeken. Enerzijds moet worden bezien welke beleidsruimte en daarmee welke financiële ruimte de huidige tarieven kunnen bieden. Anderzijds is aandacht nodig voor de ontwikkeling van de woonlasten voor onze inwoners. Uitgangspunt hierbij is dat de gemeentelijke tarieven jaarlijks aangepast worden voor inflatiecorrectie.

Ontwikkeling woonlasten

De gemeentelijke woonlasten worden bepaald door het totaal van de onroerendezaakbelasting (OZB), de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. De onroerendezaakbelasting is een heffing die alleen aan eigenaren van woningen wordt opgelegd. Het huidige beleid voorziet erin dat de totale opbrengst uit de OZB gelijk blijft. Dit betekent dat wanneer de waarde van woningen stijgt, het tarief automatisch wordt verlaagd om overall een gelijke opbrengst uit de OZB te genereren. Voor zowel de riool- als voor de afvalstoffenheffing is het uitgangspunt dat de tarieven honderd procent kostendekkend zijn. Wettelijk is bepaald dat de tarieven voor deze heffingen niet hoger zijn dan de daarvoor gemaakte kosten.

Flexibiliteit tarievenbeleid

In het huidige beleid is een gelijkblijvend woonlastenniveau voor burgers het uitgangspunt. Bij verlaging van de riool- of afvalstoffenheffing is daarbij gekozen voor een verhoging van de OZB. Omgekeerd is het ook mogelijk dat een stijging van die lasten leidt tot een daling van de OZB-opbrengst.

Vasthouden aan dat principe heeft als consequentie dat bij hogere lasten voor de riool- of afvalstoffenheffing de budgettaire ruimte door een daling van de OZB-opbrengst afneemt. Gezien het uitgangspunt dat de tarieven voor afval en riool kostendekkend moeten zijn, betekent een daling van de OZB-opbrengst een lagere inkomstenpost en daardoor minder dekking voor de begroting.

Beleidsruimte vanuit de potentiële (onbenutte) belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om de belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de Lokale Lasten. Hierin worden de totale woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in een bepaald jaar vergeleken met het landelijk gemiddelde in het voorgaande jaar en uitgedrukt in een percentage. De totale woonlasten liggen voor Helmond momenteel met 103,7% in de buurt van het landelijk gemiddelde. Theoretisch bestaat de mogelijkheid om de opbrengst uit de OZB onbeperkt te verhogen, omdat er weliswaar een landelijk macroniveau voor de OZB-tarieven is bepaald, maar dit geen wettelijke beperking voor een individuele gemeente is.

Voor de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit wordt een andere grootte gehanteerd, namelijk het OZB-niveau dat gehanteerd zou moeten worden vanuit de artikel 12-norm. Voor 2018 zou dat voor de gemeente Helmond een verhoging van de OZB-opbrengst met € 1,17 miljoen ofwel 5,5% betekenen. Gelet op het hiervoor genoemde niveau van de Helmondse woonlasten zal iedere extra verhoging van de OZB een verdere stijging boven het landelijke gemiddelde inhouden. Dit is een politiek-bestuurlijke afweging.

4.2.4 Ontwikkelingen Grondbedrijf

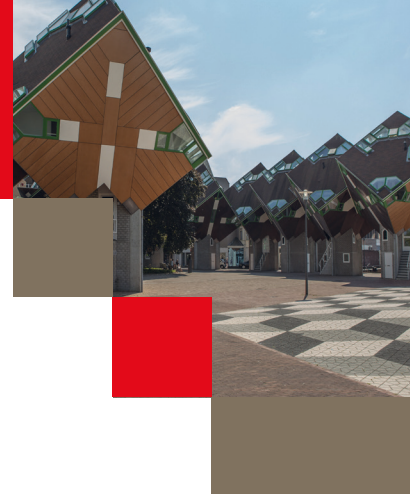
De ontwikkelingen van de het grondbedrijf worden nader uitgewerkt in de Jaarrekening 2017.

In de Nota Grondbeleid 2017-2020 wordt gesproken over het verder differentiëren van de grondprijzen om beter aan te kunnen sluiten bij de marktwaarde van de grond. Na de zomer van 2018 zal nader onderzocht worden of het residueel berekenen van de grondprijzen voor de gemeente Helmond hieraan kan bijdragen. Uitgangspunt is budgettaire neutraliteit.

4.3 Budgettair beeld – incidentele ruimte

4.3.1 Jaarrekeningsaldo

De Jaarrekening 2017 is op het moment van het opstellen van het overdrachtdossier nog niet afgerond c.q. vastgesteld. Naar aanleiding van de Managementletter is er een verbeterplan voor onder meer de afdeling Financiën opgesteld. Alle zaken in de Managementletter zijn opgepakt. Echter, het correct opstellen van de Jaarrekening 2017 vergt daardoor meer tijd. Mede op advies van de accountant is het college dan ook voornemens om meer tijd te nemen voor het traject van de Jaarrekening. Dit om te voorkomen dat fouten die nu gevonden worden in het boekjaar 2017 te lang ook in 2018 worden gemaakt. Op deze manier herstellen we tijdig de fouten in het jaar 2018 en coachen we onze medewerkers om zaken goed op te pakken. Daarnaast nemen we ook meer tijd om 2017 te herstellen, hetgeen uiteindelijk moet leiden tot een goedkeurende verklaring die op 9 oktober 2018 ter goedkeuring aan de gemeenteraad zal worden voorgelegd.

4.3.2 Reserves en voorzieningen

De omvang en het beschikbaar hebben van reserves zijn medebepalend voor de mogelijkheden om tegenvallers op te vangen. Het verloop van de reserves en voorzieningen is als volgt, ervan uitgaande dat de voorziene claims ook daadwerkelijk tot uitgaven leiden:

(bedragen x € 1.000)

Stand per 1 januari	2016	(begroting) 2017	(begroting) 2018
Algemene reserve (incl. achtervang uitkeringen)	-47.777	-46.911	-42.483
Algemene reserve grondzaken	-40.989	-45.961	-44.261
Reserve met inkomensfunctie	-57.720	-57.720	-57.720
Dekkingsreserve	-43.724	-48.892	-51.093
Bestemmingsreserve (t.b.v. afval- en rioolheffing)	-5.613	-5.413	-5.413
Overige bestemmingsreserve	-54.839	-38.924	-26.365
Totaal reserves	-250.661	-243.821	-227.335
Totaal voorzieningen	-16.211	-15.847	-15.237
Totaal reserves en voorzieningen per 1 januari	-266.873	-259.668	-242.572

Hoewel het merendeel van de reserves is belegd met claims ontstaat er door wijzigingen in enkele plannen binnen de organisatie wel enige ruimte:

- Binnen de reserve 'Strategische Investerings' wordt een ruimte beoogd van € 603.000 waarvoor plannen kunnen worden gemaakt.
- Voor de reserve 'Uitvoering Strategische Agenda' zijn in 2016 middelen vrijgemaakt. Om de doelen van de Strategische Agenda te verwezenlijken zijn hierop al verschillende claims gelegd. Na het invullen van deze claims is nog een ruimte beschikbaar van € 165.000.
- Omdat er aan het beschikbaar stellen van subsidies vaak eisen gesteld worden op het gebied van cofinanciering is in 2016 besloten een 'Reserve Cofinancieringsfonds' te vormen. In deze reserve is € 2 miljoen gestort waardoor subsidiemogelijkheden optimaal en sneller benut kunnen worden. Binnen de 'reserve Cofinancieringsfonds' is nog € 1.045.000 beschikbaar. Aangezien er nu geen directe claims op deze reserve rusten kan de afweging gemaakt worden om deze middelen op een andere wijze in te zetten. Een extra claim op deze reserve betekent echter wel dat er minder flexibiliteit ontstaat om de verwachte toename van de vraag naar co-creatie en flexibele financieringsvormen vorm te geven. Bij het verwerven van subsidies is het leveren van cofinanciering immers vaak een randvoorwaarde.
- De reserve 'Wet Werk & Bijstand' wordt bij de jaarrekening 2017 opgeheven waardoor er € 251.000 vrijvalt als gevolg van het jaarrekeningresultaat.
- Binnen het programma Sociale Stad is nog € 2,6 miljoen niet belegd met claims. Vanuit de reserve 'Achtervang Wmo en reserve investeringen economisch nut' is € 11,8 miljoen beschikbaar voor het strategisch programma Sociale Stad. Binnen dit programma is voor de pijlers Stadsleerbedrijf, Sociale innovatie en transformatie Wmo – Jeugd, nog een bedrag van € 2,6 miljoen beschikbaar voor de transformatie van het sociaal domein.

In totaliteit komt dit neer op een vrije ruimte van:

€ 2.064.000 vrij besteedbaar

€ 2.600.000 ten behoeve van de transformatie sociaal domein

4.3.3 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de relatie aan tussen de risico's waar geen maatregelen voor zijn getroffen en de capaciteit die een gemeente heeft om die niet-begrote kosten op te vangen. Zowel bij de begroting als bij de jaarstukken wordt bepaald welke risico's de gemeente loopt en wat de financiële gevolgen hiervan kunnen zijn. Een aantal risico's kan worden afgedekt door specifieke maatregelen, zoals het afsluiten van verzekeringen. Er bestaan echter ook risico's die niet kunnen worden afgedekt. Om te voorkomen dat ingrijpende beleidswijzigingen moeten worden doorgevoerd als die risico's zich voordoen, is het aan de gemeente om ervoor te zorgen dat er voldoende weerstandscapaciteit beschikbaar is.

De weerstandscapaciteit van de gemeente Helmond bestaat uit de algemene reserve (inclusief het grondbedrijf), de post onvoorzien en de onbenutte belastingcapaciteit. De algemene reserve en de post onvoorzien zijn incidenteel beschikbaar en kunnen eenmalig worden ingezet. De onbenutte belastingcapaciteit heeft een structureel karakter. De verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de niet-afgedekte risico's wordt weergegeven met behulp van de ratio weerstandsvermogen. In de financiële verordening is bepaald dat deze minimaal 1,5 moet zijn en maximaal 2,0 mag zijn. Afgezet tegen vergelijkbare gemeenten is deze norm ruim. De meeste gemeenten hanteren een norm tussen 1,0 en 1,5.

De meest recente berekening voor de gemeente Helmond is opgenomen in de begroting 2018 en bedraagt 1,69. Dit betekent dat er meer weerstand beschikbaar is dan volgens onze financiële ordening strikt noodzakelijk is. Met andere woorden: indien gewenst kan onze weerstandscapaciteit verlaagd worden naar ten minste het niveau van 1,5 waardoor financiële ruimte beschikbaar kan worden gemaakt voor nieuwe beleidsontwikkelingen.

De totale beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt nu € 73,7 miljoen, waardoor deze met € 8,3 miljoen verlaagd kan worden en er toch nog voldoende middelen beschikbaar blijven om de risico's zoals ze momenteel zijn ingeschat, op te kunnen vangen.

4.3.4 Aanvullende ontwikkelingen en risico's

Actualisatie risicoparaagraaf Begroting 2018:

Algemeen fiscale wetgeving

Fiscale wetgeving is niet eenvoudig en kan leiden tot fouten in aangiften. De risico's kunnen worden beperkt door het beheersen van de fiscale processen, het opbouwen van fiscale kennis in de organisatie en door het uitvoeren van regelmatige interne controles. De gemeente blijft werken aan het verbeteren van de fiscale processen. Zo is in 2017 gestart met het opzetten van fiscale trainingen en met het uitvoeren van een fiscale statistische steekproefcontrole. Vanwege de complexiteit blijft het risico bestaan dat fouten worden gemaakt waardoor onjuiste aangiften worden ingediend en de kans bestaat dat we of te veel of te weinig afdragen.

BTW gelegenheid geven tot sport

Per 1 januari 2019 wordt de vrijstelling met betrekking tot sport uitgebreid. Daardoor vervalt het recht op aftrek van voorbelasting bij investerings- en exploitatiekosten waardoor de gemeente in een financieel nadeligere positie terecht komt. Voor de schade die daardoor ontstaat is toegezegd dat deze wordt gecompenseerd. Hoe de compensatie eruit zal zien en of alle schade gecompenseerd gaat worden is op dit moment nog onduidelijk. Het risico blijft bestaan dat de gemeente schade gaat oplopen die niet wordt gecompenseerd. Uit een inventarisatie blijkt dat de gemiddelde btw-last in het verleden € 200.000 per jaar was.

Economische ontwikkelingen

De economische groei leidt tot hogere aanbestedingslasten, die mogelijk een druk leggen op zowel de exploitatie- als investeringsbudgetten.

Een volledig geactualiseerde risicoparaagraaf komt beschikbaar bij de jaarverantwoording 2017.

4.4 Investeringsruimte

Bij het bepalen van de investeringsruimte wordt tot nu toe geen onderscheid gemaakt tussen de algemene investeringsruimte en de investeringsruimte voor de bedrijfsvoering. Dit heeft tot gevolg dat voorstellen tot investeringen, die noodzakelijk zijn om de dienstverlening op niveau te houden, afgewogen worden tegen de algemene beleidsinvesteringen. Om de continuïteit en de kwaliteit van de bedrijfsvoering te waarborgen is deze 'concurrentie' niet wenselijk. Daarom wordt voorgesteld om met ingang van de begroting 2019 onderscheid te maken tussen de algemene investeringsruimte en de investeringsruimte voor de bedrijfsvoering.

In deze paragraaf wordt in eerste instantie de algemene investeringsruimte nader uitgewerkt.

De algemene investeringsruimte voor de komende vier jaar is in totaal ongeveer € 34,4 miljoen. Na de mogelijke toewijzing van kansrijke investeringen van € 13,4 miljoen resteert ruim € 21 miljoen voor nieuwe/andere kansrijke investeringen en/of voor de concrete invulling van andere pm-posten, zijnde knelpunten voetbal (omvorming), fietsagenda, glasvezel en de toekomstvisie huisvesting (Stadskantoor). De ruimte ten behoeve van kansrijke algemene investeringen heeft betrekking op investeringen die niet worden gedekt uit andere financieringsbronnen.

Ruimte ten behoeve van kansrijke algemene investeringen					34.443
<i>(bedragen x € 1.000)</i>	jaar				
Kansrijke investeringen	2019	2020	2021	2022	
Speelvoorzieningen	80	100	170	0	350
Knelpunten voetbal (omvorming)	PM	PM	0	0	0
Bereikbaarheidsagenda/flankerende maatregelen N297	1.350	1.400	1.400	0	4.150
Vervanging Sluis 9	0	3.650	3.650	0	7.300
Vervanging VRI's	400	400	400	400	1.600
Rioleringszorg	2.552	2.677	2.189	0	7.418
Dekking riool	-2.552	-2.677	-2.189	-0	-7.418
Fietsagenda	PM	PM	PM	PM	0
Glasvezel	PM	PM	PM	PM	0
Toekomstvisie huisvesting (Stadskantoor)	PM	PM	PM	PM	0
Totaal kansrijke algemene investeringen	1.830	5.550	5.620	400	13.400
Saldo resteert voor nieuwe/andere kansrijke algemene investeringen					21.043

Bij de berekening van de vrije ruimte is tevens rekening gehouden met kansrijke investeringen, die in de begroting 2018 zijn goedgekeurd, zoals onder meer de Braak en onderwijshuisvesting. De post 'toekomstvisie huisvesting Stadskantoor' is opgenomen onder de algemene investeringen en niet onder bedrijfsvoering. De reden hiervoor is dat een dergelijke investering met een innovatief en beleidsintensief karakter niet in het reguliere bedrijfsvoeringbudget is opgenomen.

Om het huidige niveau van bedrijfsvoering in stand te houden is voor de komende vier jaar een totale investering van ruim € 8,8 miljoen noodzakelijk voor vervanging. Deze totale investering valt hoofdzakelijk uiteen in een post voor huisvesting en in een post voor ICT:

- Voor vervangingsinvesteringen in de huidige huisvesting is een investeringsbehoefte voorzien van € 2,8 miljoen.
- Voor investeringen in ICT is een vervangingsinvestering van circa € 6 miljoen noodzakelijk: € 3,6 miljoen voor reguliere systeemvervanging en € 2,4 miljoen voor investeringen in de digitalisering van de organisatie. In de begroting 2018 is voor de jaren 2019-2021 al rekening gehouden met € 3 miljoen als kansrijke investering voor reguliere systeemvervanging en voor 2022 is voor reguliere vervanging aanvullend € 0,6 miljoen nodig. De overige € 2,4 miljoen is minimaal nodig om invulling te geven aan de genoemde ambities en opgaven waarvoor Helmond staat.

Auditcommissie

De toegenomen aandacht voor governance heeft gezorgd voor de instelling van auditcommissies binnen gemeentelijke en andere overheidsorganisaties. Een auditcommissie kan een belangrijke schakel vormen in het toezicht. Een auditcommissie voert als toezichthoudend orgaan diverse taken uit voor de gemeenteraad. Het gaat hierbij om het toezicht op de interne beheersing, de financiële verslaggeving en de accountantscontrole. Door goed toezicht uit te oefenen, levert een auditcommissie een belangrijke bijdrage aan het vergroten van het vertrouwen in de ambtelijke organisatie. Het is wenselijk de invoering van deze commissie te bezien in relatie tot de huidige Rekenkamercommissie als ook hoe zij elkaar kunnen versterken.

Bijlage 1

Gezamenlijk overdrachtdossier van respectievelijk Eindhoven en Helmond

Eindhoven en Helmond vormen samen het stedelijk hart van de Brainportregio. Samen werken we met vele partijen, en ieder vanuit zijn eigen identiteit, in onze regio aan oplossingen voor de grote uitdagingen van de toekomst zoals gezondheid, mobiliteit, energie, voedsel en veiligheid. Innovatie en technologie vormen daarbij de rode draad. Onze steden zijn op tal van terreinen complementair aan elkaar. Of het nu gaat om de 'knappe koppen' en de 'gouden handjes', hoogstedelijk of stedelijk wonen of begrippen als 'automated & connected driving' en 'Mobility as a Service'. Samen en zeker ook in samenspel met anderen maken we steeds het gevraagd palet compleet.

In de afgelopen periode is, op basis van de hierboven beschreven complementariteit, maar ook in het besef dat we samen meer zijn dan de som der delen, een intensieve samenwerking ontstaan tussen Eindhoven en Helmond. Deze samenwerking krijgt zijn beslag in het samen optrekken in diverse regionale samenwerkingsverbanden. In lijn met onze afzonderlijke bestuurlijke toekomstvisies, zoals deze in 2017 door onze gemeenteraden zijn vastgesteld, pakken wij gezamenlijk een voortrekkersrol op de voor de regio belangrijke strategische dossiers. Ook op nationale en internationale tafels zijn we samen sterker.

Om het bovenstaande gestalte te geven, ontmoeten de colleges van B&W van beide steden elkaar tweemaal per jaar rond gerichte inhoudelijke thema's. Daarnaast vindt een keer per jaar een informele ontmoeting plaats. Ook de beide gemeenteraden treffen elkaar in een jaarlijkse ontmoeting. Naar de toekomst toe willen wij deze samenwerking bestendigen en daar waar gewenst op een aantal specifieke dossiers uitbouwen. Om deze samenwerking ook naar de nieuwe collegeperiode te borgen, is op een drietal dossiers een gemeenschappelijke tekst geformuleerd die leidend zal zijn bij de overdracht van de betreffende dossiers naar de nieuwe collegeperiode.

1. Smart Society

De Brainportregio onderscheidt zich via innovatie en technologie. We willen deze krachten benutten, versterken en in de regio verankeren en tegelijkertijd het maatschappelijk belang en de mensgericht borgen. Daarom zetten we design (-thinking) in bij nieuwe technologie (zoals datatechnologie en snelle verbindingen) om te zorgen dat producten en (maatschappelijke) diensten worden ontwikkeld waaraan in de regio behoefte bestaat. We geven de innovatiekracht in de regio de ruimte, stimuleren daarmee de economische ontwikkeling en bovenal dragen we daarmee bij aan de ontwikkeling van mensgerichte innovatieve oplossingen voor sociaal-maatschappelijke vraagstukken.

Eindhoven en Helmond willen een smart society zijn: steden waarin technologie wordt omarmd. Hierbij is het publiek belang altijd belangrijk. De digitale transitie moet de ruimte krijgen om de bewoners, bedrijven en bezoekers van onze steden te stimuleren en te faciliteren om in co-creatie met slimme oplossingen voor vraagstukken over zorg, gezondheid en sport, veiligheid, duurzaamheid, energie, afval en verkeer, educatie en cultuur te komen.

Om deze ambitie te realiseren, werken wij samen in de volgende trajecten:

- **Data-gebied**

De wereld wordt steeds digitaler. We krijgen steeds meer (open) data tot onze beschikking. Op basis van die data kunnen we analyses maken, patronen ontdekken en voorspellingen doen. We wisselen kennis en ervaringen uit en versterken de samenwerking op het gebied van data-analyse en databeheer. Waar mogelijk en zinvol ontwikkelen we concrete samenwerkingsprojecten, waarbij Eindhoven haar samenwerking met het CBS in het Urban Data Center inbrengt.

- **Digitale spelregels**

We leven in een tijdperk van digitale transitie. De digitalisering neemt exponentieel toe. Deze groei in digitalisering manifesteert zich onder meer in de stedelijke omgeving waar steeds meer digitale infrastructuur aanwezig is en ontwikkeld wordt. Dat biedt kansen, maar ook bedreigingen, zeker als het gaat om privacy. Daarom is op initiatief van de gemeenten Eindhoven, Amsterdam, Nijmegen en Tilburg een aantal spelregels opgesteld ten behoeve van het gebruik van digitale infrastructuur in de openbare ruimte. Helmond heeft in december 2017 deze spelregels ondertekend. Daarmee hanteren Eindhoven en Helmond zowel nu als in de nabije toekomst dezelfde principes voor de toepassing van digitale infrastructuur in de openbare ruimte.

- **Samen optrekken in de verglazing van BrabantStad en MRE**

In BrabantStad-verband verkennen we de mogelijkheid om een digitale 'BrabantRing' te realiseren. Dit is een digitale infrastructuur die de exponentiële groei van datastromen aankan, die honderd procent connectiviteit waarborgt – tussen mensen, gemeenten en maatschappelijke organisaties – en die veilig en vertrouwd is. We maken ons sterk voor 100% connectiviteit en voor een stabiel netwerk met constante beschikbaarheid van de maximaal haalbare bandbreedte, omdat dit essentieel is voor slimme steden en regio's. 100% connectiviteit is de digitale uitwerking van de noodzakelijke nauwe verbindingen tussen zowel Eindhoven als Helmond als tussen ons Daily Urban System en die van andere Brabantse steden. Eindhoven en Helmond hebben een leidende rol in deze ontwikkeling, ook in de verbinding naar de andere gemeenten in onze regio.

Eindhoven en Helmond trekken – aanvullend op het voorgaande – samen op om de vele aanwezige netwerken in onze regio nog slimmer te verbinden en daar waar nodig toevoegingen te doen. Doel hiervan is een verbonden breedbandnetwerk te realiseren waarmee alle gemeenten en maatschappelijke dienstverleners in de Metropoolregio met elkaar verbonden zijn. Hierdoor wordt het voor de bewoners in onze regio mogelijk om een “maatschappelijke” aansluiting te krijgen als nutsvoorziening.

- **Urban Development Institute**

Om de grote stedelijke transitieopgaven van Eindhoven en Helmond versneld te kunnen realiseren wordt een Urban Development Institute opgericht waarin ook de TU/e en Brainport Development betrokken zijn. Het Urban Development Institute heeft als doel:

- Implementatie- en realisatiekracht van stedelijke transitieprojecten te vergroten en te versnellen;
- Fondsenwerving voor deze projecten te versterken;
- Invulling te geven aan het Urban Development Institute zoals opgenomen in de regio-enveloppe.

Voor de nadere uitwerking ligt nu een concreet stappenplan voor waar in het tweede kwartaal van 2018 invulling aan moet worden gegeven. Helmond en Eindhoven streven met bovenstaande gezamenlijk naar het structureel verbinden van het Fraunhofer Instituut aan onze regio.

- **Living Labs slimme stedelijke ontwikkeling**

Brainport Smart District wordt een nieuwe wijk van circa 1.500 woningen. In Brainport Smart District worden nieuwe inzichten en slimme technologie geïntegreerd tot een zoveel als mogelijk duurzame, circulaire, sociale en aantrekkelijke wijk. Ten behoeve van de realisatie van Brainport Smart District is een stichting opgericht waarin Helmond en Eindhoven gezamenlijk zitting hebben. Doel hiervan is te komen tot kennisuitwisseling en aantakking van elkaars netwerken op dit onderwerp. Naast Helmond en Eindhoven hebben de TU/e, de UvT, Brainport Development en de provincie Noord-Brabant zitting in de stichting Brainport Smart District.

Waar Helmond het voortouw neemt in innovaties in een nieuw gebouwde omgeving, neemt Eindhoven dat voortouw in bestaand bebouwd gebied. Dit gebeurt via living labs in bijvoorbeeld Vaartbroek, StratumS Eind en Strijp-S. Helmond ondersteunt deze en andere toekomstige living labs in Eindhoven. In dat kader nemen onze beide steden – in lijn met de Stedelijke Agenda BrabantStad - de verdere uitrol van WoonConnect voortvarend ter hand. Samen maken we de nieuwe norm voor de realisatie van slimme stedelijke ontwikkeling.

2. Smart & Green Mobility

Eindhoven en Helmond werken intensief samen op het gebied van Smart & Green Mobility. De gezamenlijke lobby en het succesvol binnenhalen van het Europese ITS congres 2019 is hier een mooi voorbeeld van. Eindhoven en Helmond trekken echter ook samen op binnen SmartwayZ.nl, de Bereikbaarheidsagenda met onder andere de Landingsplaats – Brainport Smart Mobility en Mobility Lab, Mobilitymovez.nl (de grootschalige testomgeving), de B5 en Europese netwerken zoals Ertico, Eurocities en Polis. Daarnaast participeren Eindhoven en Helmond gezamenlijk in enkele Europese projecten. Naar de toekomst toe kan deze samenwerking nog verder versterkt worden door gezamenlijk de drijvende kracht te zijn achter de uitrol van innovaties op het gebied van OV / MaaS en fiets. Daarnaast is het versterken van het fietsnetwerk in de Brainportregio een goed alternatief voor de auto op de korte en middellange afstand.

3. Regionale samenwerking

De regionale, provinciale, Rijks- en Europese agenda's zijn volop in beweging. Dit biedt kansen om deze agenda's te zwaluwstaarten met onze agenda's en bijbehorende prioriteiten. Eindhoven en Helmond zijn gezamenlijk aan vele (boven)regionale, nationale en Europese tafels vertegenwoordigd. We kunnen het rendement van het acteren in deze netwerken verder verhogen door op voorhand zowel bestuurlijk als ambtelijk proactief af te stemmen. Dit gebeurt veelal bilateraal, maar in de wetenschap dat beide steden ook in verbinding staan met andere regiogemeenten en netwerken.

Een aantal regionale samenwerkingsverbanden waarin wij door gezamenlijke afstemming meer impact kunnen realiseren, zijn onder meer:

- **BrabantStad**
De onderliggende stedelijke agenda BrabantStad;
- **MRE**
De herijking van de samenwerking en de uiteindelijke nieuwe samenwerkingsagenda MRE;
- **Stedelijk Gebied Eindhoven**
Het effectueren van de nieuwe samenwerkingsagenda SGE 2018 – 2025;
- **Brainport**
Als twee grootste aandeelhouders hebben we een verantwoordelijk om in samenspel met de triple helix mede vorm en inhoud te geven aan de Brainport-agenda
- **C4**
Als bestuurlijk opdrachtgever voor Brainport International. We trekken daarnaast samen met Best en Veldhoven op in de uitvoering van de bestuurlijke opdracht ‘Verkenning eventueel opgaan C4 in SGE’

Bijlage 2

Samenvatting op hoofdlijnen Staat van de Stad 2018

Aanleiding

Elke twee jaar wordt onderzocht hoe de stad Helmond ervoor staat. Daarbij wordt gekeken naar de factoren die benoemd zijn in de Stadsvisie 2030 “Helmond werkt”. Middelgrote steden hebben in het algemeen te maken met verschillende trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op deze factoren. Denk bijvoorbeeld aan de rol van de binnensteden en de veranderingen bij de consument met betrekking tot winkelen, beleven en het buiten de deur eten.

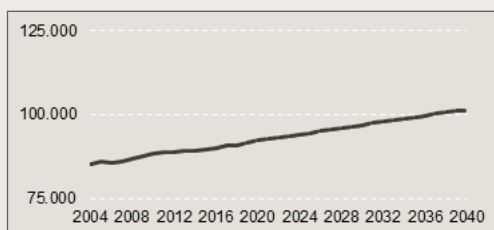
Voor de regiofunctie van de middelgrote stad ten opzichte van grote(re) steden staat gezien de huidige trends onder druk. De trends in de steden zijn veelal wel gelijk, maar we zien grote verschillen in de uitgangsposities. Oftewel, in de staat van de stad. In het onderzoek dat gedaan is naar Helmond anno 2018 wordt een aantal trends geschetst, die landelijk of juist specifiek in Helmond spelen. In dit document wordt hier een samenvatting van geschetst.

De indicatoren uit de programmabegroting vormen de basis van deze rapportage, aangevuld met ontwikkelingen en andere cijfers die meer inzicht geven in de vragen hoe Helmond ervoor staat. De staat van Helmond gaat daarbij nadrukkelijk in op hoofdlijnen. Natuurlijk zijn er meer specifieke rapportages beschikbaar, waarbij diverse aandachtsgebieden meer in detail worden beschreven.

Doelen strategische agenda

Met de Strategische Agenda “Helmond, Stad van het Doen” wil de gemeente Helmond haar kansen ontwikkelen en de basis versterken. Rode draad binnen deze agenda is dat de sociaaleconomische ontwikkeling van de stad als motor wordt gezien voor het uitbouwen van strategische lijnen. Het motto “meer banen” staat hierbij centraal, maar vanuit de Strategische Agenda is het tevens de ambitie om te komen tot meer inwoners, minder werkloosheid en voor de inwoners hogere inkomens.

meer inwoners

Het aantal Helmonders groeit

Op 1 januari 2018 woonden er 90.911 mensen in Helmond. Door natuurlijke aanwas en een positief migratiesaldo neemt het aantal inwoners neemt nog steeds toe. Vanwege de vergrijzende bevolking is het geboortesaldo de laatste jaren lager. Verwacht wordt dat het aantal inwoners ook de komende decennia nog zal groeien, tot meer dan 101.000 in 2040.

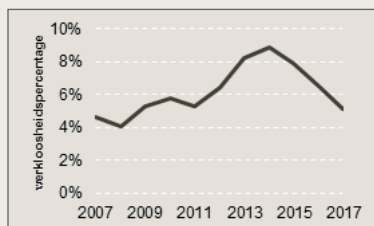
meer banen

Werkgelegenheid neemt toe

Het aantal bedrijven is de laatste jaren blijven groeien, met name door de toename van het aantal eenmanszaken. Na enkele jaren van daling, onder invloed van de crisis, is de werkgelegenheid de laatste jaren (sinds 2015) weer toegenomen.

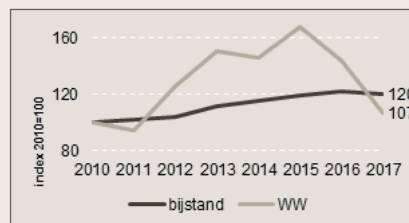
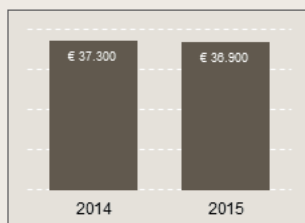
minder werkloosheid

Werkloosheid neemt af

De laatste jaren daalt het aandeel inwoners dat niet actief deelneemt aan het arbeidsproces. Het werkloosheidspercentage lag in 2017 op hetzelfde niveau als voor de crisis (2011).

hoger huishoudeninkomen

Naar verwachting groeit gemiddeld huishoudeninkomen licht

Doordat het inkomen in beeld gebracht wordt op basis van belastinggegevens loopt deze in de tijd achter. Gezien de economische groei kan worden aangenomen dat er ook weer meer ruimte is om de inkomens te laten groeien. Dit geldt vooral voor de werkenden. Het aantal mensen in de bijstand gaat nog niet zo snel naar beneden als de werkloosheid. Dit komt onder meer door de instroom van nieuwe groepen (statushouders). Het aandeel lage inkomens neemt hierdoor naar verwachting langzamer af.

Wie wonen er in Helmond en de regio?

Natuurlijke aanwas en migratie hebben ervoor gezorgd dat op 1 januari 2018 bijna 91.000 inwoners in Helmond woonden. De bevolkingsgroei gaat minder snel dan rond de eeuwwisseling. Daarin zijn wij zeker niet uniek in Nederland. Het effect van de grote naoorlogse generatie, nu grofweg tussen de 45 en 70 jaar oud, is duidelijk zichtbaar. Het aantal geboorten loopt terug en de komende twee decennia groeit het aantal 70- en 80-plussers gestaag. Dit zien we in nog sterkere mate terug bij de gemeenten om ons heen. Eindhoven, als studentenstad, laat een wat afwijkend beeld zien. Ook in Nederland en West-Europa is dit een herkenbaar beeld. Het aantal geboorten zal afnemen en uiteindelijk zal het aantal inwoners dalen.

In de bevolkingsprognose zijn de effecten van migratie lastiger te voorspellen. Dit komt mede doordat migratie politiek/context-gevoelig is. Binnen de regio kennen we vooral uitwisseling van inwoners met de gemeenten direct om ons heen en met Eindhoven. De groei van inwoners met een migratieachtergrond is vooral toe te schrijven aan mensen vanuit de EU, meer specifiek vanuit Polen. Dit hangt samen met de voor werknemers opengestelde binnengrenzen van de EU. De effecten van de oorlogssituaties in het Midden-Oosten en Afrika ebben inmiddels langzaam weer weg. Met de veranderingen in de leeftijdsopbouw van de bevolking zullen er de komende tijd met name eenpersoons- en tweepersoonshuishoudens (zonder (thuiswonende) kinderen) bij komen.

Werk voor iedereen

In 2017 konden we zeggen dat we de economische crisis definitief achter ons hebben gelaten. Dit zien we op landelijk niveau onder meer terug in economische groei en in een groeiend vertrouwen van consumenten en producenten. In Helmond is duidelijk een verder teruglopende werkloosheid en een groei van de werkgelegenheid zichtbaar. Industrie, handel en zorg zijn qua werkgelegenheid de grootste sectoren van Helmond. De zakelijke dienstverlening heeft de afgelopen tien jaar de grootste groei laten zien. De gevolgen van de grote technologische ontwikkelingen, zoals robotisering, 3D-printing en informatisering/data, zijn lastig in beeld te brengen. Dit heeft veel te maken met de wijze waarop we bedrijven indelen.

De groep inwoners die tot de potentieel werkenden hoort zal naar verwachting de komende jaren nog in omvang toenemen. Dit komt enerzijds door een beperkte groei van het aantal inwoners tot 45 jaar en anderzijds doordat de pensioenleeftijd hoger wordt. In de Peelregio zal het arbeidspotentieel langzaam teruglopen. Het gedeelte van de groep potentieel werkenden dat kan of wil werken is de laatste jaren in Helmond stabiel.

Een opleiding is belangrijk om een goede start te kunnen maken op de arbeidsmarkt. Daarom investeert Helmond in onderwijs en in een goede koppeling tussen educatie en bedrijfsleven. Het aantal voortijdig schoolverlaters blijft laag, het aantal jongeren met een startkwalificatie loopt op en kleuters maken een goede start. Het algemene opleidingsniveau in Helmond stijgt. Vooral onder ouderen zien we nog een relatief groot aandeel mensen dat laag of niet-opgeleid is. Door de veranderingen op de arbeidsmarkt, blijft aandacht nodig om jong en ouder arbeidspotentieel ook op langere termijn te laten aansluiten op de vraag van werkgevers.

Helmond ligt aan de grens van het economisch kerngebied van Nederland (Midsize NL, Platform 31). Bereikbaarheid is daarom een essentieel aandachtspunt om aantrekkelijk te blijven voor het bedrijfsleven, zowel in de regio als verder weg.

Een levendig en aantrekkelijk centrum

Door verschillende economische, technologische, demografische en maatschappelijke ontwikkelingen staat de functie van binnensteden overal onder druk. Steeds meer mensen winkelen via internet, de beleving in steden wordt steeds belangrijker. De gevolgen van deze trends zien we ook in Helmond terug. Het Centrumplan, waarin wordt ingezet op een compact winkelgebied, gemengde aanloopstraten en het Havenpark moet verder antwoord geven op de gevolgen van deze trends.

Helmonders zijn stabiel positief over de aantrekkelijkheid van hun stad. Het meest tevreden is men over het verenigingsleven, het minst tevreden over de aantrekkelijkheid van de stad voor jongeren. Als we kijken naar de waardering voor het vrijetijdsaanbod, dan blijkt dat mensen graag meer evenementen zouden zien, maar tevens dat bezoekers van evenementen in enquêtes namelijk aangeven zeer tevreden te zijn over de evenementen die ze hebben bezocht.

Kwaliteitswijken

Zowel vanuit bedrijven als vanuit inwoners is er veel belangstelling om zich in middelgrote steden zoals Helmond te vestigen. Belangrijkste argumenten hiervoor zijn de lage(re) prijzen en het aanbod (zoals woning, voorzieningen en bedrijven) dat in onze stad te vinden is. Belangrijk daarbij is om een gevarieerd aanbod aan wijken te kunnen bieden die aansluit op de kwaliteit die wordt gezocht.

De elf woonwijken van Helmond hebben ieder een eigen karakter. De bouwperiode en de functies in de wijk bepalen in sterke mate de bevolkingsopbouw en het karakter. De wijken en zeker de buurten binnen die wijken in Helmond zijn redelijk homogeen wat betreft samenstelling van de woningvoorraad (o.a. huur/koop, prijsopbouw) en daarmee samenhangende kenmerken van de inwoners (o.a. inkomen, leeftijd, leefstijl). Oftewel: de verschillen binnen wijken zijn klein. Wel zijn de verschillen tussen wijken een aandachtspunt. De leefbaarheid in Helmond scoort ruim voldoende, maar we zien zowel buurten die uitstekend als buurten die zwak scoren. Basisvoorzieningen zijn voor inwoners in alle wijken binnen een kilometer bereikbaar.

De criminaliteit in Helmond is de afgelopen jaren afgenomen en de veiligheid in de stad wordt met gemiddeld een rapportcijfer '7' beoordeeld. Wel leidt de toename van het aantal verwarde personen – een landelijke trend – tot meer sociale overlast. De extramuralisering van de zorg leidt er toe dat er meer inwoners met een zorgvraag in de reguliere woningvoorraad wonen. Dit vraagt extra aandacht vanuit de omgeving. Ook verkeersoverlast is een onderwerp waar mensen zich aan ergeren.

De woningmarkt trekt weer aan. De doorlooptijd voordat een woning verkocht wordt is korter en ook de luxere woningen worden weer vaker verkocht. De nieuwbouw is op stoom gekomen en ook de eerste tekenen voor 2018 zijn positief. Woningen staan in Helmond relatief weinig leeg. De leegstand in winkels is vergelijkbaar met het Nederlandse gemiddelde.

Kracht van sport, recreatie en cultuur

Het culturele klimaat in Helmond heeft de afgelopen jaren al het oordeel 'ruim voldoende' gekregen. De aantallen bezoekers lopen op. De relatief nieuwe Cacaofabriek trekt steeds meer mensen, net als het gerenoveerde Kasteel.

Inwoners zien Helmond meer als groene dan als hele stenige stad. Een ruime meerderheid vindt dat groen om te recreëren binnen handbereik is. De afstand tot verschillende recreatieve (stedelijke) voorzieningen is in Helmond korter dan gemiddeld in Nederland.

Duurzame, bereikbare en gezonde stad

Landelijk wordt Helmond op de grens van het economische kerngebied van Nederland gepositioneerd. Om daarbij aangesloten te zijn en te blijven is een goede bereikbaarheid een essentiële voorwaarde. Maar ook moet er een goede aansluiting met de regio zijn. Daarbij wordt er niet alleen aan de auto gedacht, maar is (elektrisch) fietsen steeds populairder. Het aantal personenauto's neemt met het aantrekken van de economie toe. Het aantal elektrische auto's groeit nog niet zo hard. De prijs en actieradius spelen in de afweging van mensen om over te stappen op een elektrische auto zeker een rol – een trend die ook elders in Nederland zichtbaar is.

Ook wat betreft energieverbruik moet een hele transitie op gang komen. Daarin zijn belangrijke stappen gezet, en pijlpalen richting toekomst geslagen. Het gasverbruik loopt terug en het aandeel energie dat door duurzame bronnen wordt opgewekt stijgt. De leefstijl van Helmonders, zoals deze tot uiting komt in veel bewegen, gezond eten, een normaal gewicht, weinig alcohol drinken en niet roken, is nog net wat ongezonder dan gemiddeld in Zuidoost-Brabant. Dit is inherent aan het zijn van een stad, al zien we in de gezondheid van mensen tussen wijken onderling grote verschillen. Diverse preventieprogramma's zijn ingezet om deze cijfers en trends te verbeteren.

Collectief Helmond

Het is historisch bepaald dat Helmond een enigszins lager sociaaleconomisch profiel heeft dan andere (middel)grote(re) steden. Het gemiddeld lagere inkomen, de wat hogere werkloosheid en gemiddeld lagere opleiding zijn kenmerkend. Hoewel we positieve ontwikkelingen zien is het nog niet gelukt deze achterstand volledig in te lopen.

Aangezien gestreefd wordt naar collectiviteit en samenhang, is het van belang te weten waar de problemen en de steunpunten liggen. Vergrijzing, ontgroening en werkloosheid eisen hun tol. Fysieke gezondheid hangt sterk samen met leeftijd en de toenemende vergrijzing gaat dan ook een rol spelen in de zorgbehoefte. De nieuwe wetgevingen in de zorg en ondersteuning, zoals de Jeugdwet, de Wmo en de Participatiewet, leiden tot nieuwe verantwoordelijkheden voor de gemeente. Het aantal gebruikers van verschillende Wmo-voorzieningen stijgt. Het aandeel dat gebruik maakt van jeugdvoorzieningen loopt terug. Opvallend is dat een deel van de geïndiceerden geen gebruik maakt van zijn/haar zorg. Zorggebruik kost geld, zowel van de gemeente als van de inwoners (eigen bijdrage). In de Helmondse bevolking zijn de huishoudens met lagere inkomens sterker vertegenwoordigd dan gemiddeld in Nederland; Helmond heeft naar verhouding iets minder hogere inkomens. Het aandeel middeninkomens is vergelijkbaar met andere steden.

Taal, cultuur, financiën of gezondheid; het zijn allemaal factoren die bepalen of mensen het gevoel hebben zich thuis te voelen in de maatschappij. Tachtig procent van de Helmonders geeft aan echt onderdeel uit te maken van de samenleving. Wel zien we dat ongeveer een kwart van de mensen moeite heeft om rond te komen. Overigens behoren niet alleen huishoudens met lage inkomens tot deze groep.

Qua bereik van voorzieningen is zichtbaar dat we meer mantelzorgers bereiken en hen daardoor meer ondersteuning kunnen bieden. Via Stichting Leergeld wordt bovendien meer dan de helft van het aantal kinderen dat opgroeit in armoede bereikt. Dit is hoger dan het landelijk gemiddelde.

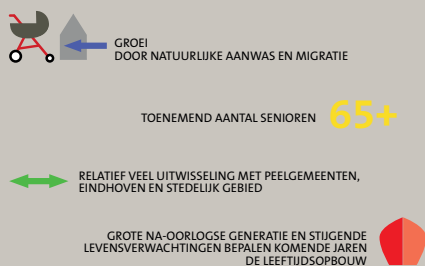
Bijlage 3

Overview Staat van Helmond

OVERVIEW STAAT VAN HELMOND

Samengesteld door IVA - Analyse en Intelligence

Bevolking

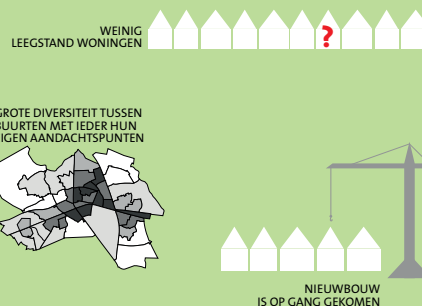
Aantrekkelijk centrum

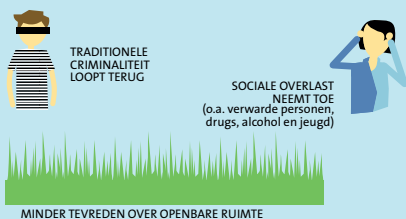
Helmond werkt

Helmond woonstad

Schoon, heel en veilig

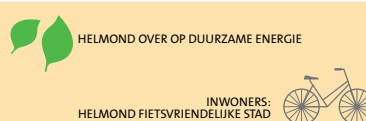
Sociaal Helmond

Kracht van sport, recreatie en cultuur

Duurzaamheid

Gemeente Helmond

